

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

A pedagógusok folyamatos szakmai fejlődési modelljeinek vizsgálata a köznevelési rendszer, a szervezet és az egyén szintjén

MoTeL kutatás – A pedagógus tanulás Országos felmérés

Gyorsjelentés

2021. június

TARTALOMJEGYZÉK

1	Bevezetés	2
2	Alapadatok, személyes jellemzők.....	3
3	Szakmai fejlődés és tanulás	12
4	Nézetek és szerepértelmezések	30
5	Motivációs tényezők	40
6	Szervezet.....	45
7	Egy konkrét tanulási helyzet leírása.....	54
8	Hivatkozások	63
9	Melléklet: MoTeL kérdőív	65

1 BEVEZETÉS

E gyorsjelentés „*A pedagógusok folyamatos szakmai fejlődési modelljeinek vizsgálata a köznevelési rendszer, a szervezet és az egyén szintjén*”, röviden MoTeL (*Models of Teacher Learning*) című kutatás¹ keretében 2020. október és 2021. február között megvalósult országos pedagógusfelmérés adatainak első, leíró statisztikai elemzését tartalmazza.

A MoTeL kutatás a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésének és tanulásának (FSZFT) vizsgálatát tűzte ki célul. A köznevelés eredményességét, a tanulói teljesítményt meghatározó tényezők közül az egyik legfontosabb a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődése, ugyanakkor nem ismert pontosan, hogy mi biztosítja vagy épp gátolja a pedagógusok tanulását, pedagógiai gyakorlatuk hatékonyságának növekedését. Kutatásunk azt kívánjuk feltárni, hogy milyen létező modelljei vannak a pedagógus folyamatos szakmai fejlődésnek és tanulásnak és ezek hogyan hatnak a pedagógus munka eredményességére. Ezen belül cél a pedagógusok szakmai fejlődését és tanulását befolyásoló rendszerszintű-, szervezeti- és egyéni tényezők, ezek jellemzőinek és kapcsolatrendszerének elméleti és empirikus feltárása. Célunk továbbá hozzájárulni a modern tanuláselméleti eredmények, a komplex tudásértelmezés szakmai fejlődés folyamatában történő értelmezéséhez.

Kutatási kérdéseink a következők voltak:

- Hogyan értelmezhető a folyamatos szakmai fejlődés és tanulás eredményessége, s ennek milyen egyéni-, szervezeti-, rendszerszintű aspektusai különíthetők el?
- Mely egyéni-, szervezeti- és rendszerszintű - tényezők segítik elő, ill. gátolják a pedagógus folyamatos szakmai fejlődését és tanulását?
- Milyen szerepet játszanak és hogyan kapcsolódnak össze a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésében és tanulásában a formális, nem-formális és informális tanulás elemei (kognitív és affektív szinten egyaránt)?

E gyorsjelentés a MoTeL kutatás keretében online kérdőív által végzett kvantitatív adatfelvétel, egy országos reprezentatív kutatás első, leíró statisztikai eredményeit közli. Az adatfelvétel alapjául szolgáló kérdőív a mellékletben olvasható.

A gyorsjelentés tagolása követi a kérdőív felépítését, mely az alábbi nagyobb egységekből épül fel:

¹ A 128738 számú projekt a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K_18 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

1. blokk: alapadatok/személyes jellemzők (nem, születési év, végzettségek, munkakör, egyéb feladatok, besorolás stb.);
2. blokk: szakmai fejlődés és tanulás: tanulási formák (formális, nem-formális, informális, digitális eszközhasználat, tanulási helyzetek jellemzői stb.);
3. blokk: nézetek, attitűdök;
4. blokk: szerepértelmezés;
5. blokk: pályamotiváció, énhatékonyság;
6. blokk: szervezeti kérdések, melyből 5 csak az intézményvezetői/helyettesi almintában szerepel, 2 kérdésre az összes pedagógus válaszolt;
7. blokk: tanulási helyzetre ('object perspective') vonatkozó kérdések, melyekből egy nyitott, a többi zárt kérdés.

E gyorsjelentés az országos reprezentatív minta adatainak, és ezen belül csak a zárt kérdésekre adott válaszok leíró statisztikai elemzését tartalmazza. Az adatfelvétel mintavételi egységét a köznevelési intézmények általános iskolai, gimnáziumi, szakgimnázium és szakközépiskolai feladatellátási helyei (FEH) adták a KIR-STAT 2019/2020-as 2018. októberi adatszolgáltatása alapján². A mintavételi eljárás régió és iskolatípus szerint rétegzett, a FEH-ek fenntartói és méretkategóriái szerint igazított volt. Az adatok reprezentativitási szempontjainak megtartása okán cellasúlyozást végeztünk. A tisztított MoTeL adatbázis reprezentatív mintájában összesen 5063 pedagógus válasza szerepelnek 656 feladatellátási helyről.

2 ALAPADATOK, SZEMÉLYES JELLEMZŐK

A MoTeL pedagógus adatbázis országos reprezentatív mintája 5063 pedagógus válaszait tartalmazza. Válaszadóink megyék szerinti megoszlását mutatja az 1. táblázat.

1. táblázat: Kitöltők megoszlása megye szerint (N=5063)

megye	fő	%
Bács-Kiskun	307	6,1%
Baranya	178	3,5%
Békés	173	3,4%
Borsod-Abaúj-Zemplén	344	6,8%
Budapest	926	18,3%

² A 2020/2021-es tanévtől megváltozott a szakképzés jogi státusza és iskolatípusainak elnevezése: a köznevelési törvény hatálya alól kikerült szakgimnáziumokat ma technikumoknak, a szakközépiskolákat szakképző iskoláknak nevezzük.

Csongrád-Csanád	196	3,9%
Fejér	224	4,4%
Győr-Moson-Sopron	204	4,0%
Hajdú-Bihar	188	3,7%
Heves	152	3,0%
Jász-Nagykun-Szolnok	192	3,8%
Komárom-Esztergom	125	2,5%
Nógrád	94	1,9%
Pest	611	12,1%
Somogy	141	2,8%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	399	7,9%
Tolna	128	2,5%
Vas	151	3,0%
Veszprém	186	3,7%
Zala	145	2,9%

A válaszadó pedagógusok közül 1053 fő férfi (21%), és 3899 fő nő (79%, lásd 2. táblázatot) volt. 111 személy e kérdésre nem jelölt választ.

2. táblázat: Nem szerinti megoszlás (N=4952)

nem	fő	%
férfi	1053	21,3
nő	3899	78,7

Munkakör tekintetében a reprezentatív adatbázis legnagyobb (31%) arányban általános iskolai (felső tagozatos) tanárok, illetve közel ugyanilyen arányban (27%) tanítók kitöltéseit tartalmazza (lásd 3. táblázatot). A minta 17%-át adják a gimnáziumi (közismereti) tanárok (877 fő), 21%-át pedig a szakképzésben oktatók (512 szakképzésben dolgozó közismereti tanár és 492 szakmai tanár vagy szakoktató, gyakorlati oktató). A kérdőívet 68 gyógypedagógus, 39 fejlesztőpedagógus, és 129 egyéb munkakörrel rendelkező személy (többségében kollégiumi és napközis nevelő) is kitöltötte. 29 kitöltő nem válaszolt e kérdésre.

3. táblázat: Pedagógus-munkakör szerinti megoszlás (N=5034)

munkakör	fő	%
----------	----	---

tanító	1375	27,3
általános iskolai tanár	1542	30,6
gimnáziumi közismereti tanár	877	17,4
szakképzésben dolgozó közismereti tanár	512	10,2
szakmai tanár vagy szakoktató, gyakorlati oktató	492	9,8
gyógypedagógus	68	1,4
fejlesztőpedagógus	39	0,8
egyéb	129	2,6

Feltett kérdés: Milyen pedagógus-munkakörben dolgozik Ön jelenleg ebben az iskolában? Kérjük, csak egy választ jelöljön (azt a munkakört, melyben a legnagyobb óraszámban dolgozik)!

A közismereti tanárokat megkérdeztük arról is, hogy milyen tantárgyakat tanítanak. A kitöltők több választ is adhattak erre a kérdésre, hiszen egy tanár jellemzően több tantárgyat tanít. A magyar nyelv és irodalom tanárok képviseltetik magukat a legnagyobb arányban (30%) a mintában, 1520 fővel (lásd 4. táblázatot). Matematikát tanítók adják a második legnagyobb csoportot (28%, 1439 fő), majd a testnevelés tanárok következnek 897 fővel (18%). További hét tantárgy tanárainak aránya haladja meg a 10%-ot, és négy tantárgy (mozgókép kultúra, médiaismeret, művészettörténet, emberismeret, filozófia) kivételével az összes, a 2020-as NAT-ban szereplő tantárgy tanárainak száma meghaladja az 50 főt.

4. táblázat: A mintában szereplő közismereti tanárok által tanított tantárgyak (N=5015)

tantárgy	fő	%
Magyar nyelv és irodalom	1520	30,00
Matematika	1439	28,40
Testnevelés	897	17,70
Idegen nyelv	844	16,70
Rajz és vizuális kultúra	821	16,20
Technika, technika és tervezés, háztartástan, életvitel	773	15,30
Erkölcstan, Hittan, Etika / hit- és erkölcstan	704	13,90
Ének-zene	684	13,50
Környezetismeret	597	11,80
Történelem	513	10,10
szakmai elméleti tárgyak	478	9,40
Számítástechnika, informatika, digitális kultúra	376	7,40
szakmai gyakorlati tárgyak	369	7,30

Egyéb, éspedig:	314	6,20
Természetismeret, Természettudomány / Integrált természettudomány	281	5,60
Földrajz	257	5,10
Fizika	233	4,60
Biológia	216	4,30
Kémia	174	3,40
Tánc és dráma, Dráma és színház	128	2,50
Hon- és népismeret	106	2,10
Nemzetiségi nyelv és irodalom	81	1,60
Társadalmi ismeret	81	1,60
Állampolgári ismeretek	77	1,50
Könyvtárhasználat	61	1,20
Mozgóképkultúra, médiaismeret	43	0,80
Művészettörténet	39	0,80
Emberismeret	15	0,30
Filozófia	10	0,20

Feltett kérdés: Milyen tantárgyakat tanít ebben az iskolában? Több választ is jelölhet!

A kérdőívet kitöltő pedagógusok túlnyomó része (85%) nem tanít az iskolájában más tantárgyat, mint amire szakképesítése van (lásd 5. táblázatot). Jóval kevesebben (11,7%) tanítanak más, de a képesítésükhöz közel álló tárgyat, és csupán 3,4% azok aránya, akik a képesítésüktől távol eső tárgyat tanítanak.

5. táblázat: A képesítéssel és képesítés nélkül tanítók aránya (N=4982)

	fő	%
Nem tanít más tárgyat, mint amire képesítése van	4233	85%
Olyan tárgyat tanít, amihez közeli képesítése van	581	11,7%
Olyan tárgyat tanít, amiktől távol esik a képesítése	168	3,4%

Feltett kérdés: Tanít-e Ön más tantárgyat, mint amire szakképesítése van (ebben az iskolában)?

A tanítás mellett a pedagógusok jelentős többsége (73%-a) más iskolai munkakört is betölt. E tekintetben a legtöbb válaszadó (46%) osztályfőnöki szerepet tölt be (lásd 6. táblázatot). A reprezentatív mintában 413 fő (8%) intézményvezető szerepel, további 30% a vezetőséghez sorolható vezető helyettesek (509 fő) és a munkaközösség-vezetők (988 fő) összesített aránya. 97 válaszadó munkacsoportot, bizottságot vezet, 56-an pedig kollégiumi csoportvezetők vagy tanulócsoporthoz tartozó vezetők. 82 fő egyéb, itt nem felsorolt munkakört is ellát.

6. táblázat: Egyéb iskolai munkakörök (N=5063)

Egyéb munkakör	fő	%
Intézményvezető, tagintézmény-vezető	413	8,20
Intézményvezető helyettes, tagintézmény-vezető helyettes	509	10,10
Munkaközösség-vezető	988	19,50
Munkacsoport/Bizottság vezető	97	1,90
Osztályfőnökök	2344	46,30
Kollégiumban csoportvezető/Tanulócsoport-vezető	56	1,10
Egyéb, éspedig:	82	1,60
Nem dolgozom egyéb munkakörben	1384	27,30

Feltett kérdés: A tanítás mellett milyen egyéb munkakör(öke)t lát el Ön ebben az iskolában?

Az intézményvezetők/tagintézményvezetők és helyettesek a jelenlegi tanévet is beleszámítva átlagosan 7,68 éve dolgoznak ebben a munkakörben (szórás: 6,62 év; minimum: 1 év, maximum: 40 év).

A pedagógusok többsége (58,4%) a tanítás mellett egyéb iskolai feladatokat is végez (lásd 7. táblázatot). Legnagyobb arányban tanulókat támogatnak (20,8%), valamint tanárjelölteket, gyakornokokat mentorálnak (16,6%). 11,3% egyéb, nem felsorolt további feladatot lát el.

7. táblázat: Tanítás melletti egyéb feladatok végzése az iskolában (N=5063)

Egyéb feladat	fő	%
Mentorálás (tanárjelöltek, gyakornokok mentorálása)	842	16,6%
Tanulók támogatása (pl. mentorálás, DÖK támogatása, gyermekvédelmi felelős, tanulók közösségi szolgálatának koordinálása)	1052	20,8%
Belső intézményi értékelés készítése	825	16,3%
Szakértői vagy szaktanácsadói feladatok (pl. pedagógiai-szakmai ellenőrzés, pedagógus minősítési eljárás, tanügyigazgatás, akkreditáció, tantárgygondozás, intézményfejlesztés)	491	9,7%
Érettségi/szakmai vizsgaelnök	480	9,5%
Egyéb	571	11,3%
ebből: Intézményi szintű szervezés, koordinálás, ügyintézés (alapítvány, kommunikáció, versenyszervezés, PR, marketing)	270	5,3%
Nem végez egyéb feladatokat	2105	41,6%

Feltett kérdés: A tanítás mellett milyen egyéb feladatokat végez az iskolájában vagy azon kívül?

A kérdőívet kitöltő pedagógusok mintegy egyharmada (33,2%) első pedagógiai végzettsége tanítói főiskolai vagy BA végzettség volt (lásd 8. táblázatot). Közel ugyanilyen arányban (31,5%) vannak jelen a mintában azok, akik általános iskolai tanár főiskolai vagy BA végzettséget szereztek először, míg középiskolai tanári egyetemi vagy MA/MSc végzettség volt az első pedagógiai képesítése a válaszadók 27,1%-ának. Mindössze 6% szerzett első ízben másféle, így szakoktatói, óvodapedagógusi vagy gyógypedagógusi képesítést.

8. táblázat: Első pedagógiai iskolai végzettség (N=5019)

Végzettség	fő	%
főiskolai vagy BA végzettség - tanító	1667	33,2%
főiskolai vagy BA végzettség - általános iskolai tanár	1583	31,5%
egyetem vagy MA/MSc végzettség - középiskolai tanár	1363	27,1%
főiskolai vagy BA végzettség - szakoktató	178	3,5%
főiskolai vagy BA végzettség - óvodapedagógus	99	2%
Nincs pedagógiai végzettsége	74	1,5%
főiskolai vagy BA végzettség - gyógypedagógus	55	1,1%

Feltett kérdés: Mi volt az Ön első pedagógiai iskolai végzettsége?

A pedagógusok közel felének a jelenlegi legmagasabb pedagógiai végzettsége, szakképzettsége főiskolai vagy BA végzettség (48,9%), a másik fele (48,5%) egyetemi vagy MA végzettséggel rendelkezik (lásd 9. táblázatot). 48 fő (1%) tudományos fokozattal is rendelkezik, ugyanakkor 85 főnek (1,7%) nincs pedagógiai végzettsége.

9. táblázat: Legmagasabb pedagógiai végzettség (N=5018)

Végzettség	fő	%
Főiskolai vagy BA végzettség	2452	48,9%
Egyetem vagy MA végzettség	2433	48,5%
Nincs pedagógiai végzettsége	85	1,7%
Tudományos fokozat (PhD, kandidátusi, vagy doktori)	48	1%

Feltett kérdés: Mi az Ön legmagasabb pedagógus (pedagógiai) végzettsége, szakképzettsége?

A válaszadók 40%-a rendelkezik pedagógus szakvizsgával (lásd 10. táblázatot).

10. táblázat: Pedagógus szakvizsga (N=4996)

	fő	%
Van pedagógus szakvizsgája	1979	39,6%
Nincs pedagógus szakvizsgája	3017	60,4%

Feltett kérdés: Van-e pedagógus szakvizsgája?

A pedagógus előmeneteli rendszerben a kitöltők legnagyobb csoportja pedagógus II. besorolással bír (40,6%; lásd 11. táblázatot). Nem sokkal vannak kevesebben a Pedagógus I. besorolásúak (38,6%). Hozzájuk viszonyítva alacsony a mesterpedagógusok (11,7%), és különösen a gyakornokok (2,8%), illetve a kutatópedagógusok (0,2%) aránya.³

11. táblázat: Besorolás a pedagógus előmeneteli rendszerben (N=5023)

Besorolás	fő	%
gyakornok	141	2,8%
pedagógus I.	1940	38,6%
pedagógus II.	2040	40,6%
mesterpedagógus	589	11,7%
kutatópedagógus	11	0,2%
nem vonatkozik Önre az életpálya rendszer	303	6,0%

Feltett kérdés: Mi az Ön besorolása a pedagógus-előmeneteli rendszerben?

A pedagógusok kevéssel több, mint felének (53,6%) nincs közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgálója (lásd 12. táblázatot). A nyelvvizsgálóval rendelkezők majdnem fele (41%) nyelvtanár. Az összes válaszadó kevesebb mint egyharmadának (27,2%) van úgy nyelvvizsgálója, hogy egyébként nem nyelvtanárként dolgozik.

12. táblázat: Közép- vagy felsőfokú nyelvvizsga (N=5015)

Nyelvvizsga	fő	%
nincs	2687	53,6%
van, de nem vagyok nyelvtanár	1364	27,2%
van és nyelvtanár vagyok	964	19,2%

Feltett kérdés: Van-e Önnek közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgálója?

Amikor a pedagógusokat arról kérdeztük, hogy az elkövetkezendő 3 évben tervezik-e, hogy képzésen vesznek részt, a válaszadók közel fele (47,6%) úgy nyilatkozott, hogy nem tervez ilyet (lásd 13. táblázatot). Legtöbben, a pedagógusok közel egyharmada (29,6%), egyéb tanfolyami képzésen tervezi részvételét, 17,1% pedig szakirányú továbbképzésen.

13. táblázat: Tervezett képzések (N=5009)

Képzés típusa	fő	%
---------------	----	---

³ A szakképzésben oktatók jogállását 2020. június 30-tól az új szakképzési törvény (2019. évi LXXX. törvény) és végrehajtási rendelete szabályozza, így az adatfelvétel idején (2020. szeptember-2021. február) számukra már nem volt kötelező a részvétel a pedagógus előmeneteli rendszerben.

felsőfokú diplomát adó képzés	347	6,9%
szakirányú továbbképzés	857	17,1%
szakvizsgás képzés	357	7,1%
OKJ-s képzés	281	5,6%
egyéb tanfolyami képzés	1483	29,6%
egyéb	62	1,2%
nem tervezi	2382	47,6%

Feltett kérdés: Az elkövetkező három évben tervezi-e, hogy részt vesz az alábbi képzések valamelyikén?

A pedagógusokat megkérdeztük arról is, hogy tagjai-e valamely szakmai közösségnek, és ha igen, milyen jellegű ez a közösség és milyen aktivitással vesznek abban részt (lásd 14.-16. táblázatot). A válaszadók közel kétharmada (62,9%) tagja valamely online vagy offline szakmai közösségnek. Túlnyomó részük (83,8%) nem formális közösség tagja, és a legtöbben “kis” (35,9%), vagy “inkább kis” (45,1%) aktivitással vesznek abban részt. A csoportbéli aktivitás átlaga (négyfokú skálán) 1,89, szórása: 0,84.

14. táblázat: Pedagógus vagy egyéb szakmai közösségben való részvétel (N=5003)

	fő	%
Tagja szakmai közösségnek	3146	62,9%
Nem tagja szakmai közösségnek	1857	37,1%

Feltett kérdés: Tagja-e bármilyen (offline vagy online) pedagógus vagy egyéb szakmai csoportnak, hálózatnak? (pl.: Történelemtanárok Egylete vagy akár valamilyen facebook csoport; fontos: nem az iskolán belüli munkaközösségekre gondolunk)

15. táblázat: Szakmai közösség jellege (N=3108)

Közösség jellege	fő	%
formális (pl. Történelemtanárok Egylete, eTwinning platform)	505	16,2%
nem formális (pl. Tanítók klubja facebook csoport, IKT és módszertani tanári szoba, OFOE filmklub)	2603	83,8%

Feltett kérdés: Milyen jellegű ez a közösség, szervezet?

16. táblázat: Szakmai közösségben való aktivitás foka (N=3118)

Aktivitás mértéke	fő	%
kis aktivitással	1118	35,9%
inkább kis aktivitással	1406	45,1%
inkább jelentős aktivitással	421	13,5%

jelentős aktivitással	172	5,5%
-----------------------	-----	------

Feltett kérdés: Kérjük, értékelje egy 4-es fokozatú skálán, hogy ebben a közösségben milyen aktivitással vesz részt!

A kérdőívet kitöltő pedagógusok jelentős többsége (70,5%) a pedagógus munkaviszonyán túl nem végzett egyéb pedagógiai kereső tevékenységet az elmúlt 12 hónapban (lásd 16. táblázatot). 622 fő (12,5%) azonban eleve nem főállású pedagógus, 515 pedagógus (10,3%) pedig magántanárként is dolgozott. Piaci szervezet alkalmazottja volt a pedagógus főállása mellett 255 válaszadó (5,1%), illetve további 75 pedagógus (1,5%) úgy nyilatkozott, hogy magántanárként és alkalmazottként is dolgozik az iskolai munkája mellett.

17. táblázat: Egyéb pedagógiai jellegű kereső tevékenység (N=4980)

	fő	%
igen, magántanárként	515	10,3%
igen, piaci szervezet alkalmazottjaként	255	5,1%
igen, magántanárként és piaci szervezet alkalmazottjaként is	75	1,5%
nem főállású pedagógusként dolgozom	622	12,5%
nem végzek ilyen tevékenységet	3513	70,5%

Feltett kérdés: A jelenlegi főállású pedagógus munkaviszonyán túl az elmúlt 12 hónapban végzett-e/végez-e egyéb pedagógiai jellegű kereső tevékenységet?

A válaszadó pedagógusok közel fele (48,3) dolgozott már valaha a pedagógusi szakmán kívül is (lásd 18. táblázatot).

18. táblázat: Nem pedagógusi munkavégzés (N=5028)

	fő	%
Igen, dolgozott nem pedagógus szakmában	2428	48,3
Csak pedagógus szakmában dolgozott	2599	51,7

Feltett kérdés: Dolgozott-e valaha nem pedagógus szakmában?

A válaszadók közel háromnegyedének (72,7%) van, illetve volt iskoláskorú gyermeke (lásd 19. táblázatot).

19. táblázat: Iskoláskorú gyermek (N=5031)

Iskoláskorú gyermek	fő	%
Igen, van/volt	3660	72,7
Nem, nincs iskoláskorú gyermeke	1371	27,3

Feltett kérdés: Van/volt-e iskoláskorú gyermeke?

3 SZAKMAI FEJLŐDÉS ÉS TANULÁS

A kérdőív második blokkjában kutatásunk fókuszpontjára, a pedagógusok szakmai fejlődési és tanulási gyakorlatára, tevékenységeire, illetve ezzel kapcsolatos nézeteire és igényeire vonatkozó kérdéseket tettünk fel a pedagógusoknak. A MoTeL kutatás elméleti keretrendszere alapján a szakmai fejlődés és tanulás feltárása a tanulási célok és okok, tanulási folyamat jellemzők, valamint a tanulás szereplőinek megismerésén keresztül történhet. E blokk első kérdése az ELTE Neveléstudományi Intézet Innova kutatás⁴ egyik kérdésének adaptációjaként az egyéni innovációs tevékenységek felmérésére irányult. Egy négyfokú skálán arról kérdeztük a pedagógusokat, hogy mennyire jellemző rájuk a tanítási gyakorlatuk eredményességét szolgáló új megoldások adaptálása vagy fejlesztése, ezt milyen tevékenységek kísérik, és milyen hatásai vannak (lásd 20. táblázatot). A kitöltők közel kétharmada (65,8%) nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt 3 évben gyakran vagy nagyon gyakran történt meg vele, hogy ilyen új megoldásokat adaptált vagy fejlesztett. Az újítások nagyfokú eredményességét és fenntarthatóságát mutatja azok magas aránya, akik szerint ennek köszönhetően érzékelhetően javult eredményessége (58,1%), illetve az újítás tartósan beépült mindennapi tanítási gyakorlatába (66,7%). Lényegesen kevesebben készítettek ugyanakkor szélesebb körben is megosztható leírást az újításról (16,2%), illetve gyűjtöttek és elemeztek adatokat annak hatásáról (14,1%), és csupán egyhetedük (14,9%) nyilatkozott úgy, hogy gyakran vagy nagyon gyakran valaki más is átvette az újítását.

20. táblázat: Pedagógus innovációk

Állítások		nem történt ilyen	néha történt ilyen	gyakran történt ilyen	nagyon gyakran történt ilyen
A tanítási gyakorlatom eredményessége szolgáló új megoldásokat adaptáltam vagy fejlesztettem. (N=5013)	fő %	410 8,2%	1301 25,9%	2449 48,8%	854 17,0%
Újításom nyomán tanítási gyakorlatom eredményessége érezhetően javult. (N=4968)	fő %	435 8,8%	1647 33,1%	2384 48,0%	502 10,1%
Újításom tartósan beépült mindennapi tanítási gyakorlatomba. (N=4911)	fő %	440 9,0%	1194 24,3%	2531 51,5%	746 15,2%
	fő	2330	1761	601	191

⁴ <https://nevtud.ppk.elte.hu/content/innova-kutatas.t.6078?m=2637>

Leírást készítettem az új

gyakorlatomról, újításomról. (N= 4884)

Adatokat gyűjtöttem és elemeztem	fő	2648	1570	567	129
egy újításom hatását. (N=4914)	%	53,9%	31,9%	11,5%	2,6%
Valaki más átvette az újításomat.	fő	2030	2170	611	124
(N=4936)	%	41,1%	44,0%	12,4%	2,5%

Feltett kérdés: Milyen gyakran fordultak elő Önnel az alábbiak az elmúlt három évben?

Következő, Cachia és Ferrari (2010) által inspirált kérdésünk a pedagógusok digitális eszközhasználatára kérdezett rá egy hatfokú skálán – a digitális munkarend szerinti oktatás időszakán kívül. A kitöltők szűk többsége (54,4%) kapott tanári gépet saját használatra az iskolától/fenntartótól, további 17,8% számára volt ez inkább elérhető (lásd 21. táblázatot). A pedagógusok bő egyharmada (36%) nyilatkozott úgy, hogy teljes mértékben jellemző rá, hogy digitális eszközöket és alkalmazásokat használ a tanulói tanulás támogatásához, és a túlnyomó többségre (79,4%) inkább jellemző ez. Ennél kevesebben (26,9%) alkalmazzák teljes mértékben jellemzően ezeket a tanítási gyakorlatuk fejlesztését célzó kollegiális kommunikációban is, bár négyből három pedagógusra (73%) ez is inkább jellemző. A pedagógusok csupán egytizedére jellemző azonban teljes mértékben - többségükre (58,3%) pedig inkább nem - az, hogy tanulóik digitális eszközöket használnak a tanórán.

21. táblázat: Digitális eszközhasználat

Állítások		egyált alán nem (volt) jellem ző	2	3	4	5	teljes mértékb en jellemz ő (volt)	M	SD
Az iskola/fenntartó által	fő	828	251	326	336	544	2724	4,54	1,937
biztosított saját tanári									
gépet használók a	%	16,5%	5,0%	6,5%	6,7%	10,9%	54,4%		
tanításban. (N= 5008)									
Digitális eszközöket és	fő	121	287	625	879	1291	1802	4,67	1,352
alkalmazásokat használók									
a tanulók tanulásának									
támogatásához.	%	2,4%	5,7%	12,5%	17,6%	25,8%	36,0%		
(N=5006)									

Digitális eszközöket és alkalmazásokat használok a saját pedagógiai tudásom bővítésére. (N=4993)	fő	39	116	409	814	1448	2166	5,01	1,122
	%	0,8%	2,3%	8,2%	16,3	29%	43,4%		
Digitális eszközöket és alkalmazásokat használok a más pedagógusokkal való kommunikációmban a saját tanítási gyakorlatom fejlesztésére. (N=4993)	fő	199	373	770	980	1304	1335	4,38	1,42
	%	4,0%	7,5%	15,5%	19,8%	26,3%	26,9%		
A tanulók digitális eszközöket használnak az órán. (N=5001)	fő	703	988	1220	921	661	508	3,27	1,52
	%	14,1%	19,8%	24,4%	18,4%	13,2%	10,2%		

Feltett kérdés: Mennyire jellemzők a következő tevékenységek tanári munkájára, amikor nem digitális munkarend szerinti oktatás folyik?

A pedagógus szakmai fejlődés és tanulás motivációjának értelmezéséhez fontos információt jelent az, hogy milyen mértékben érzik magukat felkészültnek a pedagógusok az egyes tanári kompetenciák tekintetében. Ennek mérésére Fehérvári et al. (2020) egyik, ötfokú skálát alkalmazó kérdést vettük át, mely a pedagógus életpálya jogszabályokban⁵ rögzített kompetenciaterületein túl néhány további fontos új, kurrens kompetenciára is rákérdezett. Amint azt a 22. táblázat adatai mutatják, a pedagógusok minden kompetenciaterületen magas szintűnek ítélték meg saját felkészültségüket. Teljes mértékben felkészültnek legnagyobb arányban a szaktárgyi tudás (51,9%) és a saját fejlődésért és iskola megújításáért való felelősségvállalás (52,1%), legkevésbé pedig a digitális kompetenciák (20,9%) terén érezték magukat a válaszadók.

22. táblázat: Felkészültség a pedagógus kompetenciaterületeken

Kompetenciaterület		egyált alán nem felkész ült	2	3	4	teljes mérték ben felkész ült	M	SD
A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén. (N=5014)	fő	10	84	749	2379	1793	4,14	0,751
	%	0,2%	1,7%	14,9%	47,4%	35,8%		

⁵ 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, együttműködések támogatása területén. (N=4991)	fő	15	119	749	2354	1755	4,14	0,777
	%	0,3%	2,4%	15,0%	47,2%	35,2%		
A szakmódszertani tudás területén. (N=5006)	fő	5	65	669	2543	1724	4,18	0,711
	%	0,1%	1,3%	13,4%	50,8%	34,4%		
A szaktárgyi tudás területén. (N=4991)	fő	4	25	298	2076	2588	4,45	0,638
	%	0,1%	0,5%	6,0%	41,6%	51,9%		
A pedagógiai folyamat tervezése területén. (N=4962)	fő	9	67	694	2442	1751	4,18	0,728
	%	0,2%	1,3%	14,0%	49,2%	35,3%		
A tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén. (N=4981)	fő	7	38	587	2389	1960	4,26	0,699
	%	0,1%	0,8%	11,8%	48,0%	39,4%		
A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése, különböző értékelési módszerek használata területén. (N=5001)	fő	10	92	769	2540	1593	4,12	0,741
	%	0,2%	1,8%	15,4%	50,8%	31,8%		
A szakmai kommunikáció, a szakmai együttműködés területén. (N=5001)	fő	7	98	687	2284	1925	4,20	0,756
	%	0,1%	2,0%	13,7%	45,7%	38,5%		
Felelősség vállalása saját szakmai tudásáért és az iskolájának megújításáért. (N=4956)	fő	6	47	410	1909	2584	4,42	,0693
	%	0,1%	1,0%	8,3%	38,5%	52,1%		
Digitális technológiával támogatott tanítás és tanulás terén. (N=4990)	fő	48	270	1332	2295	1045	3,81	0,861
	%	1,0%	5,4%	26,7%	46,0%	20,9%		
A tantárgyközi, tantárgyakon átívelő képességek (kreativitás, problémamegoldás, kritikai gondolkodás) tanítása területén. (N=4985)	fő	13	101	814	2408	1649	4,12	0,764
	%	0,3%	2,0%	16,3%	48,3%	33,1%		
A környezetvédelem, és a fenntarthatóság értékeinek képviselése területén. (N=4983)	fő	27	186	969	2170	1631	4,04	0,848
	%	0,5%	3,7%	19,4%	43,5%	32,7%		

Feltett kérdés: Véleménye szerint az alábbi kompetenciák tekintetében Ön mennyire felkészült?

Az OECD TALIS 2018 tanári kérdőív egyik kérdését átalakítva, arról is megkérdeztük a pedagógusokat, hogy szerintük a felsorolt – a szakirodalom által az eredményes szakmai fejlődési tevékenységek kritériumaiként azonosított – jellemzők milyen mértékben segítenék a pedagógusok tanulását (ötfokú skálán). A két legpozitívabban értékelt jellemző a gyakorlati alkalmazhatóság és az aktív tanulás volt, a válaszadók 62,7%, illetve 59,6%-a szerint ezek teljes mértékben segítenék a pedagógusok tanulását (lásd a 22. táblázatot). Ezekből csak kismértékben maradt el az előzetes tudásra építés (55,3%), az egyéni igényekhez igazodás (55,4%) és az együttműködésre építés (54,9%). Ugyanakkor a válaszadók csupán kevesebb, mint felének volt már része ilyen tanulási helyzetekben (kivéve az előzetes tudásra építést és az együttműködésre építést). Legkevésbé pozitívan az időbeli kiterjedtséget értékelték a kitöltők, csupán egyötödük (20,3%) gondolta azt, hogy ez teljes mértékben segítené a pedagógusok tanulását.

22. táblázat: Az eredményes tanulási helyzetek jellemzői

		egyáltalán nem segíti	2	3	4	teljes mértékben segíti	Volt ilyen tanulási helyzetben	M	SD
...a résztvevők előzetes tudására épít. (N=4921)	fő	17	100	651	1429	2723	3090	4,37	0,814
	%	0,3%	2,0%	13,2%	29,0%	55,3%	61%		
...a személyes fejlődési igényekhez alkalmazkodik. (N=4908)	fő	11	54	489	1637	2717	1792	4,43	0,733
	%	0,2%	1,1%	10,0%	33,4%	55,4%	35,40%		
...koherens szerkezetű. (N=4830)	fő	16	86	952	1995	1781	1226	4,13	0,807
	%	0,3%	1,8%	19,7%	41,3%	36,9%	24,20%		
...a szaktárgyak tanításához szükséges tartalomra fókuszál. (N=4898)	fő	13	96	711	1769	2309	2090	4,28	0,801
	%	0,3%	2,0%	14,5%	36,1%	47,1%	41,30%		
...aktív tanulásra ad alkalmat. (N=4877)	fő	8	34	424	1505	2905	2297	4,49	0,697
	%	0,2%	0,7%	8,7%	30,9%	59,6%	45,40%		
...együttműködésre épül. (N=4872)	fő	10	61	471	1657	2673	2623	4,42	0,732
	%	0,2%	1,2%	9,7%	34,0%	54,9%	51,80%		
...alkalmat nyújt az új ötletek és tudás gyakorlására/alkalmazására a saját tanításomban. (N=4907)	fő	4	28	390	1408	3076	2358	4,53	0,673
	%	0,1%	0,6%	8,0%	28,7%	62,7%	46,60%		
...utólagos támogatást is nyújt. (N=4895)	fő	22	109	737	1804	2224	1258	4,25	0,82
	%	0,4%	2,2%	15,0%	36,9%	45,4%	24,80%		
...saját iskolámban kerül rá sor. (N=4845)	fő	37	122	739	1480	2467	2499	4,28	0,867
	%	0,8%	2,5%	15,2%	30,5%	50,9%	49,40%		
...az iskolában dolgozó pedagógusok többsége részt vesz rajta. (N=4905)	fő	79	249	935	1739	1904	2383	4,05	0,962
	%	1,6%	5,1%	19,1%	35,4%	38,8%	47,10%		
	fő	241	568	1584	1500	989	1688	3,50	1,088

...időben hosszabban kiterjedő (pl. több héten át vagy még hosszabban tartó). (N=4882)	%	4,9%	11,6%	32,4%	30,7%	20,3%	33,30%
--	---	------	-------	-------	-------	-------	--------

Feltett kérdés: Ön szerint mennyire segítené a pedagógusok tanulását az alább felsorolt sajátosságok, melyek tanulási helyzeteket jellemezhetnek?

E blokk egyik központi kérdése a különféle formájú - formális, nem-formális és informális, egyéni és társas - szakmai tanulási tevékenységekben való részvétel gyakoriságára kérdezett rá az elmúlt 3 évben, egy ötfokú skálán. Az itemek megfogalmazásához felhasználtuk de Vries et al. (2013) és egy korábbi hazai országos pedagóguskutatás (Sági et al., 2015) kérdőívének vonatkozó kérdéseit. Eredményeink azt mutatják, hogy a pedagógusok körében leggyakoribb az olvasás (a válaszadók 35,6%, illetve 36,5%-a nyilatkozott úgy, hogy nagyon gyakran olvas szakirodalmat, illetve oktatásról szóló híreket), az önreflexió (tanórák utólagos átgondolása 30,9%, tapasztalt problémák elemzése 25,4%), a „csere és megosztás”-típusú (Ainley and Carstens, 2018) tanári együttműködés (kollégákkal való szakmai megbeszélések és tanulási tapasztalatok megosztása, rendre 29,9% és 24,7%), valamint az iskolán belüli vagy azon kívüli formális képzéseken való részvétel ((25,1%, illetve 22,7%; lásd 23. táblázatot). Nagyon kevésbé jellemző ugyanakkor a személyes mentorálásban való részvétel (csupán 3,1% vesz részt ilyenben nagyon gyakran, míg 66,9% soha), valamint a mélyebb szintű együttműködés a kollégáikkal (csupán 4,6% végez nagyon gyakran és 56,7% soha társtanítást, 4,8% kéri nagyon gyakran és 28,8% soha kollégái visszajelzését óralátogatás alapján, illetve 9,7% szervez nagyon gyakran tantárgyközi vagy évfolyamközi projekt munkát és 29,1% soha). Kevesen (7,9%) vesznek részt nagyon gyakran tartalmi fejlesztésekben és 44% soha, valamint kevesen (7,1%) használják és elemzik nagyon gyakran a tanulóikra vonatkozó hazai vagy nemzetközi mérések adatait, bár itt már lényegesen alacsonyabb (18,7%) azok aránya, akik ezt soha nem csinálják.

A pedagógusokat egy új, saját fejlesztésű kérdésben megkérdeztük arról is, mennyire jellemző rájuk az önvezérelt, reflektív tanulás. Az itemek a tanulás tervezésére, folyamatára, valamint eredményére, illetve lezárására vonatkozó állításokat tartalmaztak. A válaszadóinkra leginkább jellemző tevékenység a diákok tanulási igényeinek figyelembevétele a saját tanulás tervezésekor (40% ezt nagyon gyakran végzi és csak 1,2% soha), valamint a tanulási folyamat során az eredményekre fókuszáló reflexió (nagyon gyakran gondolja végig a tanultak hatását saját gyakorlatának módosítására 38,7%, a diákok tanulására 37,4%, az intézményi szintű hasznosíthatóságra 32,5%; lásd 24. táblázatot). Ezekhez viszonyítva kevésbé jellemző a tanulást követő reflektív tevékenységek végzése.

23. táblázat: Szakmai tanulási tevékenységekben való részvétel gyakorisága

		soha	2	3	4	nagyon gyakran	M	SD
Képesítést adó formális felsőoktatási képzés óráit látogattam. (N= 4924)	fő	2990	445	442	399	647	2,04	1,484
	%	60,7%	9,0%	9,0%	8,1%	13,1%		
Az iskolán kívül szervezett szakmai képzéseken vettem részt (pl. tanfolyamok, tréningek). (N=4943)	fő	494	501	1311	1517	1121	3,46	1,226
	%	10,0%	10,1%	26,5%	30,7%	22,7%		
Az iskolánkban szervezett képzéseken vettem részt. (N=4858)	fő	501	594	1135	1409	1219	3,46	1,093
	%	10,3%	12,2%	23,4%	29,0%	25,1%		
A tanulásról és más pedagógiai, pszichológiai témákról szóló tanulmányokat, szakirodalmat olvastam. (N=4948)	fő	190	666	1477	1512	1102	3,97	0,987
	%	3,8%	13,5%	29,9%	30,6%	22,3%		
A szaktárgyamról szóló tanulmányokat, szakirodalmat olvastam. (N=4931)	fő	81	327	1009	1756	1758	3,97	0,987
	%	1,6%	6,6%	20,5%	35,6%	35,6%		
Oktatásról szóló híreket (pl. reformok, jó gyakorlatok) olvastam újságban, tv-ben, interneten stb.. (N=4943)	fő	66	278	970	1825	1804	4,02	0,952
	%	1,3%	5,6%	19,6%	36,9%	36,5%		
Az óráim után átgondoltam azokat, reflektáltam rájuk. (N=4926)	fő	82	241	1061	2021	1520	3,94	0,931
	%	1,7%	4,9%	21,5%	41,0%	30,9%		
A tanítás során tapasztalt problémákat alaposan elemeztem, mielőtt megoldást választottam. (N=4910)	fő	55	239	1285	2084	1246	3,86	,089
	%	1,1%	4,9%	26,2%	42,4%	25,4%		
	fő	923	1266	1443	951	352	2,70	1,181

A tanulóimra vonatkozó hazai vagy nemzetközi mérések adatait elemeztem és értelmeztem. (N=4935)	%	18,7%	25,7%	29,2%	19,3%	7,1%		
Tanulóimtól visszajelzést kértem az óráimra vonatkozóan, amit felhasználtam a tanórák tervezésekor. (N=4934)	fő	190	637	1496	1761	851	3,50	1,041
	%	3,9%	12,9%	30,3%	35,7%	17,2%		
Saját kérésemre kollégáim részt vettek az órán és visszajelzést adtak. (N=4924)	fő	1416	1325	1230	714	238	2,40	1,181
	%	28,8%	26,9%	25,0%	14,5%	4,8%		
Amikor probléma vagy kérdés merült fel tanítási gyakorlatomban, a lehetséges okokra és megoldásokra vonatkozóan vizsgálatot végeztem. (N=4914)	fő	464	878	1578	1400	595	3,16	1,14
	%	9,4%	17,9%	32,1%	28,5%	12,1%		
Tanterv-, tananyag- vagy tankönyvfejlesztési tevékenységet végeztem, amit mások is hasznosíthatnak. (N=4930)	fő	2167	899	824	649	391	2,23	1,34
	%	44,0%	18,2%	16,7%	13,2%	7,9%		
Új tanítási módszerek adaptálásával vagy kialakításával kísérleteztem. (N=4935)	fő	632	878	1376	1411	637	3,11	1,217
	%	12,8%	17,8%	27,9%	28,6%	12,9%		
Tantárgyközi vagy évfolyamközi projekt munkát szerveztem. (N=4889)	fő	1425	954	1180	858	472	2,59	1,325
	%	29,1%	19,5%	24,1%	17,5%	9,7%		
Szakmai konferenciákon, kiállításokon, találkozókra vettem részt. (N=4909)	fő	870	1076	1243	1045	675	2,91	1,297
	%	17,7%	21,9%	25,3%	21,3%	13,7%		
Szakmai kérdéseimet megbeszéltem másokkal azért, hogy tanuljak tőlük. (N=4885)	fő	132	341	1097	1854	1461	3,85	1,012
	%	2,7%	7,0%	22,5%	37,9%	29,9%		
Óralátogatáson vettem részt, hogy kollégáimtól (iskolán belül vagy kívül) tanuljak. (N=4930)	fő	546	802	1271	1392	918	3,27	1,249
	%	11,1%	16,3%	25,8%	28,2%	18,6%		

A kollégáimmal megosztottam a tanulásom során szerzett tapasztalatokat, megismert új tanítási ötleteket. (N=4930)	fő	159	493	1316	1743	1219	3,68	1,051
	%	3,2%	10,0%	26,7%	35,4%	24,7%		
Használtam a kollégák tanítási anyagait a saját óráimon. (N=4909)	fő	502	908	1465	1404	630	3,15	1,171
	%	10,2%	18,5%	29,9%	28,6%	12,8%		
Egyes órákat egy kollégával előre megtervezetten közösen tartottam meg (társ-tanítottunk). (N=4894)	fő	2776	837	607	450	224	1,88	1,207
	%	56,7%	17,1%	12,4%	9,2%	4,6%		
Pályakezdő pedagógust, új kollégát vagy tanárjelöltet (gyakornokot) mentoráltam, segítettem. (N=4925)	fő	2145	764	714	682	621	2,36	1,461
	%	43,5%	15,5%	14,5%	13,8%	12,6%		
Személyes mentorálást kaptam a tantermi munkámhoz. (N=4918)	fő	3288	715	480	282	154	1,64	1,07
	%	66,9%	14,5%	9,7%	5,7%	3,1%		

Feltett kérdés: A koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben milyen gyakran végezte az alábbi tevékenységeket?

24. táblázat: A reflektív tanuláshoz köthető tevékenységek végzése

Állítások		soha	2	3	4	nagyon gyakran	M	SD
Aktívan kerestem azokat a helyzeteket (pl: szakmai továbbképzések, kollégák órájának megtekintése, stb.) (N=4760)	fő	166	604	1286	1388	1316	3,81	1,435
	%	3,5%	12,7%	27,0%	29,2%	27,6%		
Szakmai tanulásom során elsősorban az általam azonosított fejlesztendő területekre koncentráltam. (N=4697)	fő	69	262	1163	1970	1233	4,07	1,354
	%	1,5%	5,6%	24,8%	41,9%	26,3%		

Szakmai tanulásom tervezésekor figyelembe vettem diákjaim tanulási igényeit. (N=4670)	fő	60	143	742	1765	1959	4,38	1,334
	%	1,3%	3,1%	15,9%	37,8%	42,0%		
A tanulás során végiggondoltam, hogy az újonnan tanultak alapján hogyan módosíthatom gyakorlatomat. (N=4685)	fő	48	104	725	1920	1888	4,36	1,244
	%	1,0%	2,2%	15,5%	41,0%	40,3%		
A tanulás során kerestem annak lehetőségét, hogy az új tudásom hogyan hasznosítható intézményi szinten saját iskolámban. (N=4669)	fő	126	284	906	1766	1586	4,17	1,435
	%	2,7%	6,1%	19,4%	37,8%	34,0%		
A tanulási folyamat során végig gondoltam, hogy az újonnan tanultak hogyan hatnak majd diákjaim tanulására. (N=4690)	fő	59	170	753	1882	1825	4,31	1,283
	%	1,3%	3,6%	16,1%	40,1%	38,9%		
Szakmai tudásom fejlesztéséhez aktívan kerestem mások támogatását. (N=4658)	fő	234	653	1373	1489	908	3,71	1,569
	%	5,0%	14,0%	29,5%	32,0%	19,5%		
A tanulás során kerestem azokat a kollégákat és más szakembereket, akikkel megvitathattam az újonnan tanultakat (N=4689)	fő	163	568	1299	1599	1060	3,81	1,469
	%	3,5%	12,1%	27,7%	34,1%	22,6%		
A tanulási folyamat végeztével tudatosan kerestem azokat a lehetőségeket, melyekben ki tudtam próbálni új tudásomat. (N=4695)	fő	96	335	1123	1758	1383	4,04	1,378
	%	2,0%	7,1%	23,9%	37,4%	29,5%		
Az újonnan elsajátított tudás birtokában átgondoltam korábbi tudásom érvényességét. (N=4658)	fő	106	297	1074	1835	1345	4,09	1,423
	%	2,3%	6,4%	23,1%	39,4%	28,9%		
Az új tudás gyakorlatban való kipróbálását követően elemeztem annak hatását a tanulókra. (N=4658)	fő	149	430	1225	1760	1095	3,88	1,415
	%	3,2%	9,2%	26,3%	37,8%	23,5%		
	fő	123	427	1246	1718	1149	3,95	1,465

A tanulási folyamatot azzal zártam, hogy végig gondoltam, hogy a tanulási tevékenységeim miként járultak hozzá tudásom fejlesztéséhez. (N=4662)	%	2,6%	9,1%	26,7%	36,8%	24,7%		
A tanulási folyamatot elsősorban az alapján értékeltem, hogy megváltoztatta-e a gyakorlatomat. (N=4564)	fő	151	420	1365	1697	932	3,9	1,549
	%	3,3%	9,2%	29,9%	37,2%	20,4%		

Feltett kérdés: A koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben milyen gyakran végezte az alábbi tevékenységeket?

A pedagógus szakmai tanulás fontos formáját jelentheti a külföldi mobilitási programokban való részvétel. Válaszadóink nagy többsége (84,7%) azonban nem vett részt ilyenben (lásd 25. táblázatot), aminek részben oka lehet a nyelvtudás hiánya (lásd 12. táblázatot).

25. táblázat: Mobilitási programban való részvétel (N=4822)

	fő	%
Volt külföldön	738	15,3
Nem volt külföldön	4084	84,7

Feltett kérdés: Szakmai céllal volt-e külföldön mobilitási programban pedagógus pályafutása alatt?

A kérdőív következő, szintén saját fejlesztésű kérdése a pedagógusok szakmai fejlődését támogató szereplőkre, és azok támogatásának mértékére kérdezett rá egy négyfokú skálán. A pedagógusok számára elsősorban az intézményvezető nyújt támogatást, válaszadóink 62,3%-a szerint ő teljes mértékben támogatta fejlődésüket és csak 7,1% szerint egyáltalán vagy inkább nem (lásd 26. táblázatot). A másik két jelentős támogatást nyújtó szereplői kört az intézményen belüli kollégák (52,5% teljes mértékben) és a nem szakmabeli családtag/barát (50,7%) jelentik. Jólal kevesebb pedagógus nyilatkozott úgy, hogy számára az intézményen kívüli kollégák és a tanulók, illetve azok szülei teljes mértékben támogatást nyújtanak a szakmai fejlődéshez. A válaszadók egyötöde úgy nyilatkozott, hogy számára egyáltalán nem nyújtott támogatást szakmai fejlődéshez a mentor, a szaktanácsadó, a tanfelügyelet vagy felsőoktatási szereplő, ugyanakkor ilyen személyek a többség számára nem is voltak elérhetők.

26. táblázat: A pedagógus szakmai fejlődést támogató szereplők

		egyáltalán nem támogatta	inkább nem támogatta	inkább támogatta	teljes mértékben támogatta	nincs ilyen szereplő/ személy
Intézményvezető (N=4860)	fő	145	198	1242	3028	247
	%	3,0%	4,1%	25,6%	62,3%	5,1%
Kolléga (intézményen belül) (N=4866)	fő	130	182	1738	2553	262
	%	2,7%	3,7%	35,7%	52,5%	5,4%
Kolléga (intézményen kívül) (N=4721)	fő	482	294	1240	1267	1438
	%	10,2%	6,2%	26,3%	26,8%	30,5%
Mentor (N=4679)	fő	1023	159	285	421	2791
	%	21,9%	3,4%	6,1%	9,0%	59,7%
Szaktanácsadó (N=4701)	fő	945	181	559	650	2366
	%	20,1%	3,9%	11,9%	13,8%	50,3%

Felsőoktatási szereplő (N=4685)	fő	933	172	434	536	2610
	%	19,9%	3,7%	9,3%	11,4%	55,7%
Tanfelügyelet (N=4653)	fő	1094	185	406	365	2603
	%	23,5%	4,0%	8,7%	7,8%	55,9%
Tanuló (N=4725)	fő	471	257	1644	1249	1106
	%	10,0%	5,4%	34,8%	26,4%	23,4%
Szülő (N=4685)	fő	705	416	1330	900	1334
	%	15,0%	8,9%	28,4%	19,2%	28,5%
Nem szakmabeli családtag, barát (N=4785)	fő	388	187	1042	2428	739
	%	8,1%	3,9%	21,8%	50,7%	15,4%
Egyéb (N=4146)	fő	640	76	94	137	3199
	%	15,4%	1,8%	2,3%	3,3%	77,2%

Feltett kérdés: Általában véve, kik és milyen mértékben támogatták az Ön szakmai fejlődését, tanulását a koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben?

A támogató szereplők mellett az akadályozó tényezőkről is megkérdeztük a pedagógusokat egy saját fejlesztésű kérdésben (szintén négyfokú skálán). Nem meglepő módon a pedagógus leterheltség, időhiány jelenti a legnagyobb akadályt a legtöbb pedagógus számára. Háromból két pedagógus nyilatkozott úgy, hogy ez a szakmai fejlődését teljes (26,8%) vagy jelentősebb mértékben (36,6%) akadályozta, és csak 6,5% nem tapasztalta a leterheltséget (lásd 27. táblázatot). A válaszadók közel egyharmada nem érzékelte vezetői vagy munkatársi támogatás hiányát, sem kedvezőtlen munkahelyi légkört. Némileg meglepő módon és a szakirodalomnak ellentmondóan, azok szerint is, akik ezeket problémaként tapasztalták, e tényezők nem, vagy csak kis mértékben akadályozták saját szakmai fejlődésüket. Ugyanakkor a válaszadók egynegyede-egyharmada nyilatkozott úgy, hogy a megfelelő eszközök hiánya, az országos szabályozók rugalmatlansága vagy az együttműködésre rendelkezésre álló idő rövidsége jelentősebb vagy teljes mértékben akadályozta fejlődését. A megfelelő továbbképzés hiánya csupán egyötöd számára jelent akadályt, de egynegyedük ezt nem is tapasztalja, ahogy a hozzáértő szakember hiányát sem egyharmaduk. Ez utóbbról az összes válaszadó 38,4%-a egyébként úgy nyilatkozott, nem akadályozta őt a szakmai fejlődésben.

27. táblázat: A pedagógus szakmai fejlődést akadályozó tényezők

		nem akadályozta	kis mértékben akadályozta	jelentősebb mértékben akadályozta	teljes mértékben akadályozta	nem tapasztalt ilyen problémát
az országos szintű szabályozók rugalmatlansága (N=4844)	fő	1070	1405	1046	432	891
	%	22,1%	29,0%	21,6%	8,9%	18,4%
a munkatársaim támogatásának a hiánya (N=4873)	fő	2220	830	188	50	1591
	%	45,5%	17,0%	3,9%	1,0%	32,6%
kedvezőtlen szervezeti/munkahelyi légkör (N=4850)	fő	2048	894	306	120	1482
	%	42,2%	18,4%	6,3%	2,5%	30,6%
a megfelelő (munka)eszközök hiánya (N=4866)	fő	1225	1562	926	298	855
	%	25,2%	32,1%	19,0%	6,1%	17,6%
a közös gondolkodásra vagy új megoldások kipróbálására rendelkezésre álló idő rövideége (N=4848)	fő	984	1600	1202	382	682
	%	20,3%	33,0%	24,8%	7,9%	14,1%
nincs elég idő, nagy a leterheltség (N=4862)	fő	435	1026	1781	1303	317
	%	9,0%	21,1%	36,6%	26,8%	6,5%
a vezetői támogatás hiánya (N=4833)	fő	2283	575	230	108	1638
	%	47,2%	11,9%	4,7%	2,2%	33,9%
gyakorlatom megújítását támogató továbbképzés hiánya (N=4868)	fő	1762	1061	515	212	1317
	%	36,2%	21,8%	10,6%	4,4%	27,0%
a visszajelzés hiánya (N=4862)	fő	1873	1099	389	132	1369

	%	38,5%	22,6%	8,0%	2,7%	28,2%
a hozzáértő szakember hiánya (N=4855)	fő	1863	858	435	195	1503
	%	38,4%	17,7%	9,0%	4,0%	31,0%
megfelelő továbbképzés hiánya (N=4854)	fő	1599	1043	638	310	1264
	%	32,9%	21,5%	13,1%	6,4%	26,0%
egyéb (N=3842)	fő	1352	58	43	31	2358
	%	35,2%	1,5%	1,1%	0,8%	61,4%

Feltett kérdés: Akadályozták-e az Ön szakmai fejlődését, tanulását az alábbi események/jellemzők, és ha igen, milyen mértékben a koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben?

A kérdőív szakmai fejlődés és tanulási blokkjának utolsó kérdése a szakmai tanulás eredményességére vonatkozott. De Vries et al. (2013) kérdőívében szereplő kérdést adaptálva arról kérdeztük meg a pedagógusokat egy négyfokú skálán, hogy milyen mértékű változás történt tanítási gyakorlatukban az elmúlt 3 évben a felsorolt területeken. Válaszadóink leginkább abban érzékelték alapvető vagy nagymértékű változást (61,4%), hogy változtatják a haladás sebességét annak érdekében, hogy az jobban megfeleljen a különböző csoportok igényeinek, illetve a tanítási módszereik gazdagodásában (lásd 28. táblázatot). A többség szinte az összes többi felsorolt területen is legalább nagymértékű változást tapasztalt, kivéve azt, hogy több figyelmet fordítana a tanulók eltérő kulturális hátterére. Összesen 42,7% tapasztalt ez utóbbi területen legalább nagymértékű változást, de majdnem minden ötödik pedagógus úgy nyilatkozott, hogy tanítási gyakorlata egyáltalán nem változott e tekintetben.

28. táblázat: Változás mértéke a tanítási gyakorlatban az elmúlt három évben

		egyáltalán nem volt változás	kismérték- ben volt változás	nagymérték- ben volt változás	alapvetően változott
Jobban fókuszálok arra, hogy javuljon tanulóim motivációja (N=4876)	fő %	411 8,4%	1770 36,3%	2050 42,0%	646 13,2%
Sokoldalúbbá vált együttműködésem a tanulókkal. (N=4882)	fő %	420 8,6%	1748 35,9%	2063 42,3%	640 13,1%
Változtatom a haladás sebességét, hogy az jobban megfeleljen a különböző csoportok és tanulók igényeinek. (N=4882)	fő %	323 6,6%	1561 32,0%	2111 43,2%	886 18,2%
Többféle tanítási módszert alkalmazok. (N=4868)	fő %	266 5,5%	1599 32,9%	2227 45,7%	775 15,9%
Több figyelmet fordítok a tanulók érzelmi állapotára. (N=4856)	fő %	643 13,2%	1588 32,7%	1860 38,3%	765 15,8%
Gyakrabban hagyom együtt dolgozni a tanulókat. (N=4851)	fő %	527 10,9%	1932 39,8%	1801 37,1%	590 12,2%
Több figyelmet fordítok a tanulók eltérő kulturális hátterére. (N=4858)	fő %	858 17,7%	1924 39,6%	1495 30,8%	580 11,9%

Feltett kérdés: Mekkora változás volt az Ön tevékenységében az alábbi területeken az elmúlt három évben?

4 NÉZETEK ÉS SZEREPÉRTELMEZÉSEK

Kérdőívünk következő blokkjaiban a MoTeL kutatás elméleti keretrendszere alapján az egyéni szinten értelmezett pedagógus tanulási tevékenységek mintázatainak feltárásában és megértésében kulcsszerepet játszó, a személyes jellemzők részét alkotó nézetek, attitűdök, értékek és szerepértelmezések megismerésére fókuszáló kérdések kaptak helyet. Első két kérdésünk a pedagógusok tanulásról-tanításról alkotott nézeteit kívánta feltárni, mivel korábbi kutatások pozitív, illetve negatív kapcsolatot találtak a tanulóorientált, illetve tárgyorientált nézetek és a szakmai fejlődési és tanulás tevékenységekben való részvétel között (de Vries et al., 2013). Első kérdésünkben de Vries et al. (2013) kérdőívében szereplő kérdést adaptáltuk, melynek itemei szaktárgy- versus tanuló-orientált nézeteket fogalmaznak meg. Válaszadóink többsége egy kivétellel (fegyelem legyen az óra alatt) az összes szaktárgy-orientáltságot tükröző nézetről úgy nyilatkozott, hogy az teljes mértékben jellemző rá (lásd 29. táblázatot). A tanuló-orientáltságot mutató nézetek közül a kompetencia-fejlesztési cél, az aktív tanulás elősegítése és az előzetes tudás számbavétele teljes mértékben jellemző a többségre. Ugyanakkor csak körülbelül egyharmad azok aránya, akik rendszeresen alkalmazzák a csoportmunkát, illetve integrálják a szakterület legújabb eredményeit az óráikba (egyhetedükre, illetve egyötödükre ez kevéssé vagy egyáltalán nem jellemző), és csak 42,3% nyilatkozott úgy, hogy teljes mértékben fontosnak azt, hogy a tanulók megtanulják autonóm módon megoldani a tantárgyi tartalomhoz kapcsolódó problémákat.

29. táblázat: Szaktárgy- és tanuló-orientált nézetek a tanulásról és tanításról

A tanítási gyakorlatomban fontosnak tartom, hogy ...		egyáltalán nem jellemző	kevésbé jellemző	elégge jellemző	teljes mértékben jellemző
... a tanulók tudást szerezzenek (N=4928)	fő	7	61	1345	3515
	%	0,1%	1,2%	27,3%	71,3%
... figyelembe vegyem a tanulók eltérő képességeit és érdeklődését. (N=4919)	fő	2	167	2063	2687
	%	0,0%	3,4%	41,9%	54,6%
... fegyelem legyen az óra alatt. (N=4902)	fő	16	409	2427	2050
	%	0,3%	8,3%	49,5%	41,8%
... a tanulók megtanulják, hogyan tudnak autonóm módon megoldani problémákat, amik a tantárgyi tartalomhoz kapcsolódnak. (N=4909)	fő	6	314	2514	2075
	%	0,1%	6,4%	51,2%	42,3%

... amikor ez a tanulási célokhoz illeszkedik, a tanulók csoportban, együttműködve tanuljanak. (N=4930)	fő	29	735	2464	1702
	%	0,6%	14,9%	50,0%	34,5%
... kapcsolódjak a tanulók előzetes tudásához és tapasztalataihoz. (N=4930)	fő	5	172	1950	2803
	%	0,1%	3,5%	39,6%	56,9%
... a tanulók készségei és kompetenciái fejlődjenek. (N=4930)	fő	3	63	1538	3326
	%	0,1%	1,3%	31,2%	67,5%
... az óráim tartalma jó legyen. (N=4928)	fő	2	67	1571	3288
	%	0,0%	1,4%	31,9%	66,7%
... a tanulók megtanulják a tantárgyam tartalmát. (N=4921)	fő	23	225	2121	2553
	%	0,5%	4,6%	43,1%	51,9%
... tanulók aktívan dolgozzanak tanulás közben. (N=4921)	fő	3	113	1792	3012
	%	0,1%	2,3%	36,4%	61,2%
... a szakterület legújabb eredményeit integráljam az óráimba. (N=4921)	fő	76	1008	2473	1365
	%	1,5%	20,5%	50,2%	27,7%
... átadom a tantárgyi tartalmat a tanulóknak. (N=4911)	fő	20	198	2012	2681
	%	0,4%	4,0%	41,0%	54,6%
... a tanulók figyeljenek arra, amit elmondok nekik. (N=4898)	fő	10	82	1790	3016
	%	0,2%	1,7%	36,5%	61,6%
... a tanulók megtanulják, hogyan tudják legjobban megtanulni a tantárgyam tartalmát (N=4888)	fő	14	166	1819	2889
	%	0,3%	3,4%	37,2%	59,1%

Feltett kérdés: Mennyire jellemzők Önre az alábbi állítások?

Egy további, Ravitz et al. (2000) kérdőívéből adaptált, két helyzetleírásra vonatkozóan feltett kérdéseken keresztül is vizsgáltuk a tanulás-tanításra vonatkozó nézeteket abból a szempontból, hogy azok inkább a hagyományos vagy a konstruktivista (fogalomhasználat Ravitz et al., 2000) megközelítéshez állnak közelebb. A pedagógusok közel azonos arányban látták saját tanítási gyakorlatukat inkább vagy egyértelműen a hagyományos (38,7%) vagy a konstruktivista (40,1%) megközelítéshez közelebb állónak (lásd 30. táblázatot). Ugyanakkor a többség szerint a tanulók inkább a konstruktivista megközelítést preferálják (52,7% versus 25,2%), és abból is szereznek több tudást (53,6% versus 24,2%), és különösen hasznosabb készségeket (76,4% versus 9,1%).

30. táblázat: Hagyományos és konstruktivista pedagógus nézetek

		egyértel- műen Kovács tanárnőé	inkább Kovács tanárnőé	nem tudok válasz- -tani	inkább Kiss tanárnő é	egyértel- műen Kiss tanárnőé
Melyik típus jellemző leginkább az	fő	393	1508	993	1664	353
Ön tanítási gyakorlatára? (N=4912)	%	8,0%	30,7%	20,2%	33,9%	7,2%
Ön szerint a tanulók melyik típust	fő	256	979	1081	1883	702
preferálják inkább? (N=4901)	%	5,2%	20,0%	22,1%	38,4%	14,3%
Ön szerint melyik típusból	fő	219	967	1089	1703	921
szereznek több tudást a tanulók?	%	4,5%	19,7%	22,2%	34,8%	18,8%
(N=4899)						
Ön szerint melyik típusból	fő	127	318	713	2367	1375
szereznek a tanulók hasznosabb	%	2,6%	6,5%	14,5%	48,3%	28,1%
készségeket? (N=4900)						

Feltett kérdés: Kérjük, hogy olvassa el az alábbi két helyzet leírását és válaszoljon a kérdésekre. Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

Hagyományos: Kovács tanárnő lendületesen vezette az órát, kérdéseket tett fel, az előző napon olvasottak alapján a tanulók gyorsan válaszoltak. Az ismétlés után Kovács tanárnő új anyagot vett, a tananyaghoz szorosan kapcsolódó kérdéseket tett fel, hogy a tanulók figyelmét fenntartsa és figyeljenek rá.

Konstruktivista: Kiss tanárnő osztályával szintén beszélgetett, de sok kérdést a tanulók maguk tettek fel. Kiss tanárnő tisztázta a tanulók kérdéseit és tanácsot is adott arra vonatkozóan, hogy a tanulók hol találhatják meg a releváns információkat, de a kérdések zömére nem ő válaszolt.

A következő, saját fejlesztésű kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy egy tízes skálán milyen mértékben érzik úgy a pedagógusok, hogy a digitális eszközök és alkalmazások használata hatékonyabbá teszi, vagy éppen akadályozza saját és tanulói tanulását, illetve tanítását. A válaszadók egynegyede (25,6%) érzi úgy, hogy ezek használatával hatékonyabb a tanítás, és jelentős többségük (78,3%) ezt inkább hatékonynak tartja (lásd 31. táblázatot). Hasonló arányban nyilatkoztak úgy, hogy ezek az eszközök és alkalmazások a saját tanulásukat is hatékonyabbá teszik (23,8%, illetve 78,8%). Egyharmaduk szerint ezek az eszközök egyáltalán nem akadályozzák a tanulók tanulását és csak kevesen (11,9%) gondolják azt, hogy inkább akadályozók lehetnek.

31. táblázat: A digitális eszközhasználat hatása a tanulásra

		egyáltalán nem ért egyet	2	3	4	5	6	7	8	9	teljes mértékb en egyetért	M	SD
A digitális eszközök és alkalmazások segítségével hatékonyabban tanulok. (N=4920)	fő	72	62	159	135	616	388	683	1124	508	1173	7,46	2,183
	%	1,5%	1,3%	3,2%	2,8%	12,5%	7,9%	13,9%	22,9%	10,3%	23,8%		
A digitális eszközök és alkalmazások inkább akadályozzák a tanulók tanulását. (N=4910)	fő	1665	903	816	342	594	163	164	145	49	69	2,99	2,171
	%	33,9%	18,4%	16,6%	7,0%	12,1%	3,3%	3,3%	2,9%	1,0%	1,4%		
A digitális eszközök és alkalmazások segítségével hatékonyabban tanítok. (N=4915)	fő	74	71	152	151	614	386	649	935	625	1259	7,51	2,235
	%	1,5%	1,4%	3,1%	3,1%	12,5%	7,8%	13,2%	19,0%	12,7%	25,6%		

Feltett kérdés: Mennyire ért egyet a következő állításokkal?

A következő két kérdésben az országos, illetve intézményi szintű pedagógus támogatói és értékelési rendszerek szakmai fejlődésre gyakorolt hatásáról kérdeztük meg a pedagógusokat egy korábbi hazai kutatás (Paksi et al., 2015) pedagógus életpályarendszerre vonatkozó itemeit felhasználva. A szaktanácsadói rendszerről a pedagógusok jelentős részének, egyötöd-egyharmadának nincs tapasztalata vagy véleménye (lásd 32. táblázatot). Legtöbben azzal értenek egyet inkább vagy teljes mértékben, hogy a szaktanácsadói rendszer hatására a pedagógusok objektív képet kaphatnak saját munkájukról és fejlesztendő területeikről (35,9%), illetve megfelelő támogatást kapnak szakmai fejlődésükhöz (31,9%). Legkevésbé (13,4%) a tanulói teljesítmény javulására gyakorolt hatását érzékelik, egyötödük (21,2%) ezzel egyáltalán nem ért egyet.

Az iskolai pedagógus értékelési rendszerről már nagyobb arányban alkotnak véleményt, de a szaktanácsadói rendszer hatásához viszonyítva nagyon hasonló területeken látja ennek is a hatását (lásd 34. táblázatot). Legtöbben az objektív visszajelzést (32,7%) és a megfelelő szakmai támogatást (35,1%) jelölték itt is, bár fordított sorrendben, legkevésbé (13,1%) szintén a tanulói teljesítményre gyakorolt hatását érzékelték (20,8% egyáltalán nem értett ezzel egyet; lásd 33. táblázatot). Az iskolai értékelés esetében azonban jelentősebbnek látják az innováció iránti nyitottságra gyakorolt hatást (30,7%) és a gyakorlat eredményesebbé válását (32,2%), bár ez utóbbi mintha ellentmondásban állna a tanulói teljesítményre gyakorolt hatás megítélésével.

32. táblázat: A pedagógus szaktanácsadói rendszer pedagógus szakmai fejlődésre gyakorolt hatása

Az iskolájában a pedagógus szaktanácsadói rendszer...		egyálta- lán nem ért egyet	2	3	4	teljes mér- tékben egyet- ért	nem tudja megítél- ni	M	SD
...hatására javul a tanulók teljesítménye. (N=4889)	fő	1037	652	826	445	209	1718	2,41	1,255
	%	21,2%	13,3%	16,9%	9,1%	4,3%	35,1%		
...hatására növekszik a pedagógusok innováció iránti nyitottsága. (N=4874)	fő	691	694	1012	778	349	1351	2,83	1,253
	%	14,2%	14,2%	20,8%	16,0%	7,2%	27,7%		
...hatására javul a pedagógusok tudása. (N=4858)	fő	777	722	1030	694	311	1325	2,73	1,248
	%	16,0%	14,9%	21,2%	14,3%	6,4%	27,3%		
...hatására eredményesebb lesz a pedagógusok gyakorlati tevékenysége. (N=4869)	fő	638	599	1067	870	376	1319	2,93	1,246
	%	13,1%	12,3%	21,9%	17,9%	7,7%	27,1%		
...eredményeként a pedagógusok objektív képet kaphatnak saját munkájukról, a fejlesztendő területekről. (N=4873)	fő	415	491	1037	1039	714	1178	3,31	1,241
	%	8,5%	10,1%	21,3%	21,3%	14,6%	24,2%		
...által a pedagógusok megfelelő támogatást kapnak szakmai fejlődésükhöz. (N=4867)	fő	505	520	1052	944	606	1240	3,17	1,265
	%	10,4%	10,7%	21,6%	19,4%	12,5%	25,5%		

Feltett kérdés: A következőkben néhány állítást fog olvasni a szaktanácsadói rendszerrel kapcsolatban. Kérjük, mondja meg, hogy mennyire ért egyet ezekkel az állításokkal.

33. táblázat: Az intézmény pedagógus értékelési rendszere pedagógus szakmai fejlődésre gyakorolt hatása

Az iskolám pedagógus értékelési rendszere ...		egyálta- lán nem ért egyet	2	3	4	teljes mér- tékben egyet- ért	nem tudja megítél ni	M	SD
...hatására javul a tanulók teljesítménye. (N=4897)	fő	1020	678	1007	793	339	1060	2,68	1,302
	%	20,8%	13,8%	20,6%	16,2%	6,9%	21,6%		
...hatására növekszik a pedagógusok innováció iránti nyitottsága. (N=4895)	fő	699	672	1217	1068	437	802	2,97	1,239
	%	14,3%	13,7%	24,9%	21,8%	8,9%	16,4%		
...hatására javul a pedagógusok tudása. (N=4872)	fő	847	741	1214	882	380	809	2,8	1,253
	%	17,4%	15,2%	24,9%	18,1%	7,8%	16,6%		
...hatására eredményesebb lesz a pedagógusok gyakorlati tevékenysége. (N=4875)	fő	727	616	1193	1099	472	767	2,99	1,259
	%	14,9%	12,6%	24,5%	22,5%	9,7%	15,7%		
...eredményeként a pedagógusok objektív képet kaphatnak saját munkájukról, a fejlesztendő területekről. (N=4872)	fő	462	556	1106	1307	775	665	3,33	1,23
	%	9,5%	11,4%	22,7%	26,8%	15,9%	13,6%		
...által a pedagógusok megfelelő támogatást kapnak szakmai fejlődésükhöz. (N=4872)	fő	677	582	1148	1091	619	755	3,1	1,287
	%	13,9%	11,9%	23,6%	22,4%	12,7%	15,5%		

Feltett kérdés: A következőkben az Ön iskolájának a pedagógus értékelési rendszerével kapcsolatos állításokat fog olvasni. Kérjük, mondja meg, hogy mennyire ért egyet ezekkel az állításokkal.

A szerepértelmezések feltárását egy „tükrös”, két nézőpont összehasonlítására lehetőséget adó kérdés szolgálta, melyben ugyanazon (két hazai kutatásból átvett és adaptált, Sági et al., 2015 és Fehérvári et al., 2020) itemek alapján a pedagógus és az iskola számára fontos célokra kérdeztünk rá. A pedagógusok jelentős többsége úgy nyilatkozott, hogy számára nagyon fontosak a pedagógiai munka összes felsorolt - egymást ugyan nem kizáró, de esetenként nehezen összeegyeztethető - céljai (lásd 34. táblázat). Legkevesebben (de még mindig a szűk többség, 53,5%) a tanulók minél jobb tanulmányi eredményének elérését jelölték meg. A pedagógusok úgy látták, hogy hozzájuk képest iskolájukra kevésbé jellemző – bár a felsoroltak közül még mindig leginkább - a tanulókra fordított személyes figyelem (59% versus 78,6% jelölte ezt nagyon fontosnak), és különösen a tanulás megtanítása, amiről csupán 45,6% nyilatkozta azt, hogy ez teljes mértékben jellemző iskolájára, míg a pedagógusok 73,4%-a számára ez nagyon fontos célt jelent (lásd 35. táblázatot).

34. táblázat: A pedagógiai munka céljai az egyén számára

		1	2	3	4	5	M	SD
... minden tanuló minél jobb tanulmányi eredményt érjen el? (N=4877)	fő	26	75	570	1598	2608	4,37	0,790
	%	0,5%	1,5%	11,7%	32,8%	53,5%		
... a tanulókra fordított személyes figyelem? (N=4866)	fő	3	7	106	926	3824	4,76	0,491
	%	0,1%	0,1%	2,2%	19,0%	78,6%		
... a tanulás megtanítása? (N=4833)	fő	4	13	171	1098	3548	4,69	0,557
	%	0,1%	0,3%	3,5%	22,7%	73,4%		
... a továbbtanulásra/felsőbb tagozatra való felkészítés? (N=4839)	fő	28	82	375	1162	3192	4,53	0,758
	%	0,6%	1,7%	7,8%	24,0%	66,0%		

Feltett kérdés: Az alábbiak mennyire fontosak az Ön számára pedagógiai munkája során, és milyen mértékben jellemzőek az iskolájára?

35. táblázat: A pedagógus munka céljainak megjelenése az iskolában

		1	2	3	4	5	M	SD
... minden tanuló minél jobb tanulmányi eredményt érjen el? (N=4877)	fő	19	101	694	1655	2367	4,29	0,816
	%	0,4%	2,1%	14,3%	34,2%	48,9%		
... a tanulókra fordított személyes figyelem? (N=4866)	fő	8	65	491	1414	2848	4,46	0,743

	%	0,2%	1,3%	10,2%	29,3%	59,0%		
... a tanulás megtanítása? (N=4833)	fő	32	168	828	1580	2183	4,19	0,89
	%	0,7%	3,5%	17,3%	33,0%	45,6%		
... a továbbtanulásra/felsőbb tagozatra való felkészítés? (N=4839)	fő	45	166	586	1243	2768	4,36	0,891
	%	0,9%	3,5%	12,2%	25,8%	57,6%		

Feltett kérdés: Az alábbiak mennyire fontosak az Ön számára pedagógiai munkája során, és milyen mértékben jellemzőek az iskolájára?

5 MOTIVÁCIÓS TÉNYEZŐK

A kérdőív következő blokkjában a MoTeL kutatás elméleti keretrendszerében szintén a pedagógus szakmai fejlődés és tanulás hatótényezőiként értelmezett, a személyes jellemzők részét alkotó motivációs tényezőkre vonatkozó kérdéseket tettünk fel. Elsőként a pedagóguspálya választásának motivációira kérdeztünk rá, az OECD TALIS 2018 felmérésének a FIT-Choice skálát (Factors Influencing Teaching Choice, Watt és Richardson, 2008) alkalmazó kérdését adaptálva, kiegészítve azt a TALIS kérdésből hiányzó FIT-Choice alszálákhoz („Képesség”, „Karrier intrinzik értéke”, „Másodlagos karrierút”, „Gyerekekkel való munka” és „Korábbi tanulási tapasztalatok”) tartozó egy-egy itemmel. Válaszadóink jelentős többsége (71,1%) úgy nyilatkozott, hogy számára a gyerekekkel/fiatalokkal való munka szeretete játszott nagyon fontos szerepet a pályaválasztásban, és egy jelentős részük számára szintén nagyon fontos volt a gyerekek/fiatalok jövőjének alakítása is (46,2%, lásd 36. táblázatot). A pályaválasztás fontos motivációi voltak továbbá a korábbi tanulási tapasztalatok, az inspiráló tanár (47%), valamint a tanításra való képesség (43,5%). Ezzel szemben a túlnyomó többség úgy nyilatkozott, hogy a pedagóguspálya számára nem másodlagos karrierutat jelentett (77,6%), és a személyes hasznosság (állásbiztonság, családi élettel való összeegyeztethetőség) is kisebb szerepet játszott, a válaszadók több, mint egyharmada számára ez egyáltalán nem volt fontos szempont.

36. táblázat: Pályaválasztási motivációk

Azért választottam a pedagógus pályát, mert... -		egyáltalán nem fontos	kevésbé fontos	fontos	nagyon fontos
...úgy véltem, hogy megvannak bennem egy jó pedagógus tulajdonságai. (N=4878)	fő	170	366	2218	2124
	%	3,5%	7,5%	45,5%	43,5%
...mindig is pedagógus akartam lenni. (N=4856)	fő	788	1014	1295	1759
	%	16,2%	20,9%	26,7%	36,2%
...az általam preferált szakmát nem sikerült elérnem. (N=4803)	fő	3728	579	323	173
	%	77,6%	12,1%	6,7%	3,6%
...a tanítás kiszámítható életpályát kínált. (N=4852)	fő	1799	1340	1328	385
	%	37,1%	27,6%	27,4%	7,9%
...a tanítás időbeosztása (pl. munkaórák, szünetek, részmunkaidős állások) jól illeszkedtek a magánéletem feladataihoz. (N=4877)	fő	1570	1253	1401	653
	%	32,2%	25,7%	28,7%	13,4%
...a tanítás kiszámítható jövedelmet biztosított. (N=4856)	fő	1632	1387	1380	457
	%	33,6%	28,6%	28,4%	9,4%

...a tanítás lehetőséget biztosított, hogy hatással legyek a gyermekek és a fiatalok fejlődésére. (N=4861)	fő	180	312	2124	2246
	%	3,7%	6,4%	43,7%	46,2%
...a tanítás lehetőséget biztosított, hogy a társadalomilag hátrányos helyzetűeknek segítsék. (N=4862)	fő	502	1075	2088	1197
	%	10,3%	22,1%	42,9%	24,6%
...a tanítás révén a társadalom javát szolgálhatom. (N=4852)	fő	454	894	2118	1386
	%	9,4%	18,4%	43,7%	28,6%
...szeretnek gyerekekkel/fiatalokkal dolgozni. (N=4870)	fő	69	135	1206	3461
	%	1,4%	2,8%	24,8%	71,1%
...inspiráló tanáraim voltak. (N=4858)	fő	233	666	1674	2285
	%	4,8%	13,7%	34,5%	47,0%

Feltett kérdés: Mennyire játszottak fontos szerepet az alábbi szempontok abban, hogy Ön a pedagógus pályára lépett?

A pályaválasztás egy további motivációját jelentheti a pedagógus szülő/nagyszülő példája, azonban a kérdőívet kitöltő pedagógusok háromnegyedének (75,6%) nem volt pedagógus a közelebbi felmenői között (lásd 37. táblázat).

37. táblázat: Pedagógus a családban (N=4863)

	fő	%
igen, egyikük	618	12,7
igen, többen is	569	11,7
nincs	3676	75,6

Feltett kérdés: A szülei/nagyszülei között van-e (volt-e) pedagógus?

A következő kérdésben a pedagógusok pályaelégedettségét mértük fel, melyhez az OECD TALIS 2018 és egy korábbi hazai kutatás (Sági, 2015) kérdéseit használtuk fel. A kérdőívet kitöltő pedagógusok túlnyomó többsége szeret jelenlegi iskolájában dolgozni (94,7%) és elégedett a teljesítményével ebben az intézményben (95,6%), illetve összességében a saját munkájával (93,8%; lásd 38. táblázatot). A kiegészítő veszélyére figyelmeztet ugyanakkor az, hogy a válaszadók közel fele inkább vagy teljes mértékben egyetért azzal, hogy a pályája elején lelkesebb volt, mint most (47,8%). A pedagógusok nem egészen fele (48,2%) gondolja csak azt, hogy a pályának több az előnye, mint a hátránya, és túlnyomó részük szerint a társadalom nem becsüli meg e hivatást (89,5%). Mégis, a többség (69,5%) inkább vagy biztosan újra a pedagóguspályát választaná. Szinte minden ötödik pedagógus, a válaszadók 17,2%-a, fontolgatja a pályaelhagyást.

38. táblázat: Pályaelégedettség

	egyáltalán nem értek egyet	inkább nem értek egyet	inkább egyetért ek	teljes mértékben egyetérték
--	----------------------------------	------------------------------	--------------------------	-----------------------------------

A pedagógus pályának egyértelműen több előnye van, mint hátránya. (N=4883)	fő	823	1706	1939	415
	%	16,9%	34,9%	39,7%	8,5%
Ha újra dönthetnék, akkor is pedagógusként szeretnék dolgozni. (N=4870)	fő	579	954	1787	1551
	%	11,9%	19,6%	36,7%	31,8%
Szeretek ebben az iskolában dolgozni. (N=4841)	fő	43	202	1631	2965
	%	0,9%	4,2%	33,7%	61,2%
Komolyan fontolgatom, hogy elhagyom a pedagógus pályát. (N=4843)	fő	2671	1335	605	232
	%	55,2%	27,6%	12,5%	4,8%
Amikor elkezdtem a pályámat, lelkesebb voltam, mint amilyen most vagyok. (N=4863)	fő	1303	1235	1320	1004
	%	26,8%	25,4%	27,1%	20,7%
Úgy gondolom, hogy a pedagógus hivatás társadalmi megbecsültségnek örvend. (N=4865)	fő	2907	1444	438	76
	%	59,8%	29,7%	9,0%	1,6%
Elégedett vagyok a teljesítményemmel ebben az intézményben. (N=4873)	fő	34	198	3026	1616
	%	0,7%	4,1%	62,1%	33,2%
Mindent egybevetve, elégedett vagyok a saját munkámmal. (N=4869)	fő	43	262	3075	1488
	%	0,9%	5,4%	63,2%	30,6%

Feltett kérdés: Mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal?

A pedagógusok lelki egészségét szintén az OECD TALIS egyik kérdésének adaptálásával mértük fel. A pedagógusok többsége (63,2%) stresszt tapasztalt a munkájában, minden ötödik (19,2%) jelentős mértékben (lásd 39. táblázatot). Ugyanakkor a többség úgy érzi, a munkája inkább vagy teljes mértékben hagy időt a magánélete számára (51,8%) és nem hat negatívan a lelki (63,3%) és testi (66%) egészségére.

39. táblázat: Stressz

		egyáltalán nem	inkább nem	inkább igen	teljes mértékben
Stresszt tapasztalok a munkámban. (N=4865)	fő	428	1364	2141	933
	%	8,8%	28,0%	44,0%	19,2%
A munkám nem hagy időt a magánéletem számára. (N=4861)	fő	673	1844	1822	521
	%	13,9%	37,9%	37,5%	10,7%
A munkám negatívan hat a mentális, lelki egészségemre. (N=4861)	fő	1112	1965	1311	473
	%	22,9%	40,4%	27,0%	9,7%
A munkám negatívan hat a testi egészségemre. (N=4851)	fő	1210	1994	1221	425
	%	24,9%	41,1%	25,2%	8,8%

Feltett kérdés: Saját iskolájában milyen mértékben tapasztalja az alábbiakat?

A pedagógusok énhatékonyságát két kérdésben is mértük. Az első kérdés Geisel et al. (2009) kérdőívében szereplő kérdés adaptációjaként általános énhatékonyságot vizsgált. A pedagógusok túlnyomó többsége inkább elégedett munkája minőségével (94,4%) és hatékornak érzi azt (93%), illetve sikeresnek (88,9%) és magabiztosnak (87,9%) érzi magát, elenyésző azok aránya, akikre ezek egyáltalán nem jellemzők (lásd 40. táblázatot). Teljes mértékben a legtöbben (30,6%) magabiztosak, legkevesebben (22,8%) pedig elégedettek.

40. táblázat: Általános énhatékonyság

		egyáltalán nem ért egyet	inkább nem ért egyet	inkább egyetért	teljes mértékben egyetért
Hatékorn tudok dolgozni. (N=4870)	fő	34	305	3284	1247
	%	0,7%	6,3%	67,4%	25,6%
Elégedett vagyok saját munkám minőségével. (N=4870)	fő	19	252	3486	1113
	%	0,4%	5,2%	71,6%	22,8%
Sikeresnek érzem magam a munkámban. (N=4854)	fő	42	495	3048	1269
	%	0,9%	10,2%	62,8%	26,1%
Magabiztosnak érzem magam, hogy megvédjem saját álláspontom másokkal szemben. (N=4839)	fő	49	535	2773	1482
	%	1,0%	11,1%	57,3%	30,6%

Feltett kérdés: Mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal?

A másik kérdés az OECD TAIS 2018 kérdését adaptálta, mely Tschannen-Moran és Hoy (2001) multidimenzionális keretrendszerén alapul. E keretrendszer a tanári énhatékonyság három kulcstényezőjét különbözteti meg: a tantermi irányításhoz, a tanításhoz, valamint a tanulók bevonásához kapcsolódó tanári viselkedés, tanítási gyakorlatok végrehajtására való képességet. Válaszadóink jelentős többsége a pedagógus munka e területein is inkább hatékornak érzik magukat, teljes mértékben legtöbben az alternatív magyarázat adása (52,1%) és a viselkedési elvárások világossá tétele (50,9%) terén (lásd 41. táblázatot). A tantermi irányításhoz kapcsolódó másik két tevékenységre, illetve a tanításhoz kapcsolódó jó kérdésfeltevésre is magas, 40% körüli értékben látják magukat teljes mértékben képesnek a válaszadók. Elenyésző azok aránya, akik egyáltalán nem látják magukat képesnek a felsoroltakra, bár a többféle mérés-értékelési stratégia alkalmazása, a tanulók motiválása és a tanulók tanulásának digitális eszközökkel való támogatása már inkább gondot jelent a válaszadók egy számottevőbb része számára (rendre 17,2%, 13,2% és 10,8%).

41. táblázat: Pedagógus énhatékonyság

		egyáltalán nem	inkább nem	inkább igen	teljes mértékben
Elhíttetni a tanulóímmal, hogy képesek jól teljesítetni az iskolában. (N=4884)	fő %	7 0,1%	121 2,5%	3395 69,5%	1361 27,9%
Segítetni a tanulókat, hogy értékeljék a tanulást. (N=4878)	fő %	7 0,1%	309 6,3%	3256 66,7%	1306 26,8%
Jó kérdéseket feltenni a tanulóknak. (N=4853)	fő %	2 0%	78 1,6%	2833 58,4%	1940 40,0%
Kontrollálni a zavaró viselkedést az osztályban. (N=4873)	fő %	19 0,4%	360 7,4%	2897 59,4%	1597 32,8%
Motiválni azokat a tanulókat, akik kevés érdeklődést mutatnak az iskolai munkával kapcsolatban. (N=4876)	fő %	16 0,3%	645 13,2%	3143 64,5%	1071 22,0%
Világossá tenni a tanulók viselkedésével kapcsolatos elvárásokat. (N=4878)	fő %	3 0,1%	108 2,2%	2282 46,8%	2485 50,9%
Segítetni a tanulókat, hogy kritikusan gondolkodjanak. (N=4881)	fő %	11 0,2%	341 7,0%	2919 59,8%	1610 33,0%
Az osztálytermi szabályok betartására sarkallni a tanulókat. (N=4879)	fő %	12 0,2%	263 5,4%	2564 52,5%	2041 41,8%
Lecsillapítani a rendbontó vagy hangoskodó tanulókat. (N=4867)	fő %	18 0,4%	316 6,5	2577 53,0	1957 40,2
Többféle mérési-értékelési stratégiát alkalmazni. (N=4870)	fő %	65 1,3%	836 17,2%	2816 57,8%	1154 23,7%
Alternatív magyarázatokat nyújtani, például akkor, amikor a tanulók nem értik a tananyagot. (N=4881)	fő %	7 0,1%	81 1,7%	2252 46,1%	2541 52,1%
Többféle tanítási módszert alkalmazni az órán. (N=4861)	fő %	2 0%	203 4,2%	2372 48,8%	2284 47,0%
Támogatni a tanulók tanulását digitális eszközök segítségével. (N=4855)	fő %	62 1,3%	524 10,8%	2576 53,1%	1693 34,9%

Feltett kérdés: Tanítása során általában véve milyen mértékben képes Ön az alábbiakra?

6 SZERVEZET

A kérdőív szervezeti blokkjában a szervezetnek és a vezetésnek a pedagógusok szakmai fejlődésére és tanulására ható jellemzőit (pl. iskolai klíma), illetve e fejlődést és tanulást támogató szerepüket vizsgáltuk. Az első öt kérdést csak az intézmény-/tagintézményvezetők és helyetteseik kapták meg. E kérdésekben a potenciálisan tanulószervezeti működésre, intenzív tanulási tevékenységekre utaló szakmai programokban és hálózatokban való részvételre, szakmai kapcsolatokra, majd különféle intézményi szintű szakmai támogatási lehetőségek alkalmazására, végül a szervezet innovációs tevékenységeire kérdeztünk rá.

A blokk első három kérdése különféle szakmai hálózatokban, programokban való részvételre, illetve külföldi testvériskolai kapcsolatokra kérdezett rá, melyek feltevésünk szerint intenzívebb szervezeti tanulási környezetet, lehetőségeket implikálhatnak. Az összesen⁶ 668 feladatellátási hely (FEH) közül csupán 108, az iskolák körülbelül egyhatoda (16,2%) nyilatkozott úgy, hogy nem vett részt valamely szakmai programban vagy hálózatban a felmérés időpontjában, illetve 16,8% nem vett részt ilyenben az elmúlt 5 évben (lásd 42. és 43. táblázatokat; az adatok értelmezéséhez ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy az iskolák 23%-ára vonatkozóan nincs a szervezeti kérdésekre vonatkozó adatunk). Szinte minden harmadik iskola részt vett EU-s társfinanszírozású programban (pl. TÁMOP, EFOP, VEKOP), és közel minden negyedik minősített referenciaiskolaként (pl. ökoiskola, tehetségpont, stb.) működött. Pedagógusképzésbe minden ötödik iskola kapcsolódott be, továbbá a Boldog iskola és EU-s (Erasmus) programokban is viszonylag magas volt a részvétel (16%, illetve 15,2%). Az iskolák közel harmadának volt külföldi testvériskolája (28,9%, lásd 44. táblázatot)

42. táblázat: Intézmény jelenlegi részvétele szakmai programokban és hálózatokban
(N=668)

Iskolájuk részt vesz-e jelenleg az alábbi szakmai hálózatokban vagy programokban?		nem jelölte	jelölte	Nincs adat
Komplex Instrukciós Program (KIP)	fő	460	62	146
	%	68,8%	9,3%	21,9%
Lépésről Lépésre Gyermekközpontú Pedagógia program	fő	512	9	146
	%	76,7%	1,4%	21,9%

⁶ A reprezentatív felmérésben résztvevő pedagógusok összesen 656 FEH-ben dolgoztak, a 668-as FEH elemszám a cellasúlyozásból adódik.

Életrevaló program (7 szokás)	fő	512	9	146
	%	76,7%	1,4%	21,9%
Digitális mintaiskola projekt	fő	511	10	146
	%	76,5%	1,6%	21,9%
Vodafone digitális iskola	fő	512	10	146
	%	76,6%	1,5%	21,9%
Sakkpalota program	fő	483	39	146
	%	72,3%	5,8%	21,9%
Minősített referenciaiskola (pl. ökoiskola, tehetségpont stb.)	fő	373	148	146
	%	55,8%	22,2%	21,9%
Gyakorlóiskolák Szövetsége	fő	517	5	146
	%	77,4%	0,7%	21,9%
partneriskola (pedagógusképzésben résztvevő hallgatókat fogad)	fő	393	129	146
	%	58,8%	19,3%	21,9%
Boldog iskola	fő	415	107	146
	%	62,1%	16,0%	21,9%
EU-s társfinanszírozású programban (pl. TÁMOP, EFOP, VEKOP)	fő	320	202	146
	%	47,9%	30,2%	21,9%
európai oktatási programokban (pl. Erasmus, Leonardo)	fő	420	101	146
	%	62,9%	15,2%	21,9%
egyéb	fő	450	72	146
	%	67,4%	10,7%	21,9%
nem vesz részt semmilyen szakmai hálózatban/programban	fő	414	108	146
	%	61,9%	16,2%	21,9%

Feltett kérdés: Iskolájuk részt vesz-e jelenleg az alábbi szakmai hálózatokban vagy programokban?

43. táblázat: Intézmény részvétele szakmai programokban és hálózatokban az elmúlt 5 évben (N=668)

	fő	%
igen	408	61,1%
nem	113	16,8%
nincs adat	148	22,1%

Feltett kérdés: Az elmúlt 5 évben részt vett-e iskolájuk bármelyik fent felsorolt vagy azokhoz hasonló programban?

44. táblázat: Külföldi testvérintézmény (N=668)

	fő	%
igen	193	28,9%
nem	332	49,8%
nincs adat	143	21,4%

Feltett kérdés: Van-e külföldi testvérintézménye iskolájuknak?

A pedagógusok szakmai fejlődését támogató, intézményben elérhető eszközök felmérésére Fehérvári et al. (2020) egyik kérdését adaptáltuk. Az iskolák kétharmada úgy nyilatkozott, hogy intézményükben támogatják a pedagógusok továbbképzését és az intézményen belüli hospitálást (lásd 45. táblázatot; az iskolák egyötödéből nincs adatunk e kérdésre vonatkozóan). Az iskolák többségére jellemző továbbá a tanulás-tanításhoz szükséges eszközök biztosítása (61,2%), az intézményvezető szakmai segítsége (60,5%), a pedagógusok újításainak támogatása (55,6%), és belső speciális szakember (pl. iskolapszichológus) támogatása (55%). Külső speciális szakember, rendszeres, formálisan biztosított idő a pedagógusok együttműködésére és a szakmai tanulás anyagi elismerése azonban csak minden ötödik iskolában volt elérhető.

45. táblázat: Szakmai támogatási lehetőségek alkalmazása az iskolában (N=668)

Támogatás formája		nem jelölte	jelölte	Nincs adat
intézményvezető szakmai segítsége	fő	120	404	144
	%	18%	60,5%	21,5%
Intézményen belül dolgozó speciális szakember (pl. iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus)	fő	160	367	141
	%	23,9%	55,0%	21,1%
szaktanácsadó	fő	213	313	143
	%	31,8%	46,8%	21,4%
külső speciális szakember	fő	372	149	146
	%	55,7%	22,3%	21,9%

továbbképzés támogatása	fő	81	445	142
	%	12,1%	66,6%	21,3%
más iskolák, gyakorlatok megismerése (hospitálás, konferencia)	fő	273	250	144
	%	40,9%	37,5%	21,6%
intézményen belüli hospitálás (a pedagógus néz meg másik kollégát)	fő	86	440	142
	%	12,9%	65,9%	21,3%
a pedagógus ötleteinek, újításainak támogatása	fő	153	372	143
	%	23,0%	55,6%	21,4%
tanulás-tanításhoz szükséges eszközök biztosítása	fő	118	408	142
	%	17,6%	61,2%	21,3%
órakedvezmény	fő	265	259	144
	%	39,7%	38,8%	21,5%
rendszeres, formálisan biztosított idő a pedagógus együttműködésre	fő	376	147	145
	%	56,3%	22,0%	21,7%
anyagi elismerés	fő	391	131	146
	%	58,5%	19,6%	21,9%
erkölcsi elismerés, kitüntetés	fő	226	298	144
	%	33,8%	44,6%	21,6%
egyéb	fő	517	5	146
	%	77,4%	0,7%	21,8%

Feltett kérdés: Az elmúlt tanévben az Ön intézményében dolgozó pedagógusok számára mely támogatási lehetőségeket alkalmazták az alábbiak közül?

A következő kérdés a 3. fejezetben tárgyalt, egyéni innovációs tevékenységekre vonatkozó kérdést ismételte meg az intézményi innovációs tevékenységekre vonatkozóan. Négyfokú skálán arról kérdeztük az intézményvezetőket/helyetteseket, hogy mennyire jellemző iskolájukra a szervezet eredményességét szolgáló új megoldások adaptálása vagy fejlesztése, ezt milyen tevékenységek kísérik, és milyen hatásai vannak (lásd 46. táblázatot). Az iskolák majdnem fele (44,6%) nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt 3 évben gyakran vagy nagyon gyakran történt meg az, hogy saját munkatársaik ilyen új megoldásokat találtak ki. Az újítások eredményessége is hasonló arányokat mutat, 45,8%

szerint gyakran vagy nagyon gyakran történt meg az, hogy ennek köszönhetően érzékelhetően javult a szervezet eredményessége, illetve 47,5% szerint az, hogy az újítás tartósan beépült a szervezet mindennapi működésébe. Lényegesen kevesebb iskolában készítettek ugyanakkor szélesebb körben is megosztható leírást az újításról (28,8%), illetve gyűjtöttek és elemeztek adatokat annak hatásáról (24,5%), és csupán egytizedük (11,4%) nyilatkozott úgy, hogy gyakran vagy nagyon gyakran más iskola is átvette az újításukat.

46. táblázat: Innovációs tevékenység az iskolában

Előfordultak-e az alábbiak az Ön által vezetett intézmény életében az elmúlt három évben?		nem történt ilyen	néha történt ilyen	gyakran történt ilyen	nagyon gyakran történt ilyen
Saját munkatársaink találtak ki a szervezet eredményességét szolgáló új megoldásokat. (N=516)	fő	51	236	193	37
	%	9,8%	45,6%	37,4%	7,2%
Ezen újítások, fejlesztések nyomán a szervezet eredményessége érzékelhetően javult. (N=514)	fő	57	222	199	36
	%	11,1%	43,1%	38,7%	7,1%
Ezek az újítások, fejlesztések tartósan beépültek a szervezetünk mindennapi működésébe. (N=513)	fő	56	213	204	40
	%	10,9%	41,6%	39,8%	7,7%
Leírást készítettünk a szervezetünkön belül kialakult jó gyakorlatokról, újításokról. (N=510)	fő	136	227	123	24
	%	26,7%	44,5%	24,1%	4,7%
Adatokat gyűjtöttünk és elemeztünk egy újításunk hatásáról, azért, hogy azt tökéletesítsük. (N=507)	fő	169	215	102	21
	%	33,3%	42,5%	20,1%	4,1%
Valaki más átvette a mi újításunkat. (N=508)	fő	274	176	43	15
	%	53,9%	34,6%	8,5%	2,9%

Feltett kérdés: Előfordultak-e az alábbiak az Ön által vezetett intézmény életében az elmúlt három évben?

A blokk következő két utolsó kérdését már minden pedagógusnak feltettük. Elsőként a szervezet tanulószervezetként való működést jelző dimenzióira kérdeztünk rá a Marsick és Watkins (2003) által fejlesztett Dimensions of the Learning Organisation Questionnaire (DLOQ) egy korábbi hazai vizsgálatban adaptált rövidített skálája alkalmazásával (Horváth, 2019). A válaszadók közül legtöbben a tanulást támogató stratégiai vezetést látják teljes mértékben jellemzőnek iskolájukra, 43,3% értékeli úgy, hogy a vezetés teljes mértékben biztosítja a saját értékrend szerinti működést, és 34,1% úgy, hogy folyamatosan lehetőségeket keres arra, hogy a munkatársak tanuljanak (lásd 47. táblázatot). Szintén jelentős azok aránya, akik szerint teljes mértékben jellemző iskolájukra a

folyamatos tanulás lehetőségének megteremtése: 36,5% szerint a kollégák egymást segítik a tanulásban, 32,7% szerint a tanulást elismerik az iskolában. A külső környezettel való összeköttetés dimenziójában magas értéket kapott a külső partnerekkel való együttműködés is, 36,3% szerint ez teljes mértékben jellemző iskolájukra. Jóval kevésbé jellemző ugyanakkor a tanulószervezeti működés egyéb dimenzióinak jelenléte, így a kíváncsiság és párbeszéd támogatása, az együttműködés és csoportos tanulás bátorítása, a munkatársak felhatalmazása a kollektív jövő kép megvalósítására, és különösen rendszerek felállítása a tanulás megragadására és megosztására (Horváth, 2019). Csupán 7,4% szerint jellemző teljes mértékben és 15,6% szerint egyáltalán nem az, hogy az intézmény méri a munkatársak tanulására fordított idő és erőforrások megtérülését, bár minden negyedik pedagógus ezt nem is tudta megítélni.

47. táblázat: A tanulószervezetként való működés dimenziói

		egyáltalán nem jellemző	2	3	4	5	teljes mértékben jellemző	nem tudja megítélni	M	SD
A kollégák segítik egymást a tanulásban. (N=4865)	fő	51	109	421	838	1458	1776	212	4,91	1,141
	%	1,0%	2,2%	8,6%	17,2%	30,0%	36,5%	4,4%		
A kollégák elegendő időt kapnak a saját tanulásukra. (N=4852)	fő	160	374	858	1063	1121	790	486	4,14	1,353
	%	3,3%	7,7%	17,7%	21,9%	23,1%	16,3%	10,0%		
A kollégák tanulási tevékenységét az intézményben elismerik. (N=4842)	fő	128	195	483	846	1385	1583	222	4,71	1,298
	%	2,7%	4,0%	10,0%	17,5%	28,6%	32,7%	4,6%		
A kollégák nyílt és őszinte visszajelzést adnak egymásnak. (N=4843)	fő	110	359	776	1179	1259	927	233	4,28	1,302
	%	2,3%	7,4%	16,0%	24,3%	26,0%	19,1%	4,8%		
Amikor a kollégák elmondják a véleményüket, megkérdezik azt is, hogy arról mit gondolnak mások. (N=4850)	fő	115	321	854	1196	1271	833	259	4,24	1,28
	%	2,4%	6,6%	17,6%	24,7%	26,2%	17,2%	5,3%		
A kollégák időt szánnak az egymás közötti bizalom építésére. (N=4855)	fő	105	290	790	1203	1370	929	167	4,33	1,263
	%	2,2%	6,0%	16,3%	24,8%	28,2%	19,1%	3,4%		
Az intézmény szabadon alakíthatja céljait, ha szükséges. (N=4841)	fő	234	416	715	960	1142	872	501	4,15	1,442
	%	4,8%	8,6%	14,8%	19,8%	23,6%	18,0%	10,3%		
Az intézmény a közös megbeszélések és információgyűjtés eredményeként felülvizsgálja a működését. (N=4846)	fő	136	323	599	1042	1234	1100	412	4,4	1,346
	%	2,8%	6,7%	12,4%	21,5%	25,5%	22,7%	8,5%		
Az intézmény tagjai biztosak abban, hogy az intézményük a javaslataik szerint jár el. (N=4835)	fő	168	331	693	1021	1268	909	445	4,28	1,357
	%	3,5%	6,9%	14,3%	21,1%	26,2%	18,8%	9,2%		
	fő	170	293	600	961	1182	858	769	4,3	1,364

Az intézmény olyan (értékelési, mérési) rendszereket működtet, amelyek a jelenlegi és az elvárt teljesítmény közötti eltérés mérésére szolgálnak. (N=4833)	%	3,5%	6,1%	12,4%	19,9%	24,5%	17,7%	15,9%		
Az intézmény minden munkavállaló számára elérhetővé teszi a már korábban elsajátított tudást, tapasztalatokat. (N=4837)	fő	68	183	537	881	1334	1411	423	4,69	1,237
	%	1,4%	3,8%	11,1%	18,2%	27,6%	29,2%	8,7%		
Az intézmény méri a munkatársak tanulására fordított idő és erőforrás megtérülését. (N=4833)	fő	752	572	624	674	621	357	1233	3,25	1,643
	%	15,6%	11,8%	12,9%	14,0%	12,8%	7,4%	25,5%		
Az intézmény elismeri a munkatársak kezdeményezőkészségét. (N=4836)	fő	112	264	535	895	1348	1445	238	4,62	1,317
	%	2,3%	5,5%	11,1%	18,5%	27,9%	29,9%	4,9%		
Az intézmény engedi, hogy a munkatársak szabályozzák a munkájuk elvégzéséhez szükséges erőforrásokat. (N=4815)	fő	166	332	631	889	1203	814	780	4,26	1,377
	%	3,5%	6,9%	13,1%	18,5%	25,0%	16,9%	16,2%		
Az intézmény támogatja azokat a munkatársakat, akik racionális kockázatot vállalnak. (N=4822)	fő	167	255	532	811	1103	801	1153	4,32	1,381
	%	3,5%	5,3%	11,0%	16,8%	22,9%	16,6%	23,9%		
Az intézmény támogatja a munkatársakat, hogy globális perspektívában gondolkodjanak. (N=4815)	fő	157	232	491	796	1184	1046	907	4,47	1,37
	%	3,3%	4,8%	10,2%	16,5%	24,6%	21,7%	18,8%		
Az intézmény együttműködik a külső partnerekkel, hogy megvalósítsák a közös célokat. (N=4826)	fő	68	195	385	755	1300	1752	371	4,86	1,236
	%	1,4%	4,0%	8,0%	15,6%	26,9%	36,3%	7,7%		
Az intézmény támogatja a munkatársakat abban, hogy a problémák megoldása során a szervezeten túl is keressenek megoldásokat. (N=4814)	fő	123	248	443	815	1257	1271	658	4,6	1,333
	%	2,6%	5,1%	9,2%	16,9%	26,1%	26,4%	13,7%		
	fő	175	264	494	847	1323	1412	314	4,58	1,38

Az intézmény vezetése mentorálja és fejleszti a munkatársakat. (N=4828)	%	3,6%	5,5%	10,2%	17,5%	27,4%	29,2%	6,5%		
Az intézmény vezetése folyamatosan keresi a lehetőségeket arra, hogy a munkatársak tanuljanak. (N=4822)	fő	114	211	453	823	1298	1643	281	4,74	1,302
	%	2,4%	4,4%	9,4%	17,1%	26,9%	34,1%	5,8%		
Az intézmény vezetése biztosítja, hogy az intézmény a saját értékrendjével összhangban működjön. (N=4813)	fő	54	107	323	665	1285	2086	293	5,05	1,139
	%	1,1%	2,2%	6,7%	13,8%	26,7%	43,3%	6,1%		

Feltett kérdés: Kérjük, hogy értékelje, az alábbi állítások mennyire jellemzők az Ön iskolájára.

A szervezeti blokk utolsó kérdése az intézményi döntéshozásra, a „részvételi döntéshozás” (*participatory decision-making*) elemeire kérdezett rá egy, Geisel et al. (2009) kérdőívéből átvett kérdés alapján. A pedagógusok jelentős arányban teljes mértékben egyetértenek azokkal az állításokkal, melyek szerint iskolájukban részt vehetnek a döntéshozási folyamatokban, minden második válaszadó szerint közösen döntenek az iskolai oktatási céljairól (lásd 48. táblázatot). Legkevésbé a tantermi tanítást érintő változások, új tanítási módszerek alkalmazásában jellemző a közös döntéshozás teljes mértékben (37,7%), illetve itt a legmagasabb azok aránya, akik szerint ez inkább vagy egyáltalán nem jellemző iskolájukra (15,4%). Ez utóbbi azonban legalább részben a pedagógusi autonómiával magyarázható, nem a részvételi döntéshozás hiányával.

48. táblázat: Az intézményi döntéshozás jellemzői

		egyáltalán nem	inkább nem	inkább igen	teljes mértékben	nem tudja megítélni
Iskolánkban közösen döntünk a	fő	150	438	1855	2174	237
különböző évfolyamok						
tanterveinek, tantárgyi tartalmainak	%	3,1%	9,0%	38,2%	44,8%	4,9%
koordinációjáról. (N=4855)						
Iskolánkban közösen döntünk az	fő	91	305	1767	2454	220
iskola oktatási céljairól. (N=4837)	%	1,9%	6,3%	36,5%	50,7%	4,6%
Iskolánkban a pedagógusok	fő	105	431	1886	2189	234
beleszólhatnak az új tanítási						
anyagok és eszközök vásárlásába.	%	2,2%	8,9%	38,9%	45,2%	4,8%
(N=4845)						
Iskolánkban a tantermi tanítást	fő	137	612	1975	1823	294
érintő változásokról, új tanítási						
módszerek alkalmazásáról közösen	%	2,8%	12,6%	40,8%	37,7%	6,1%
hozunk döntést. (N=4841)						

Feltett kérdés: Mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal?

7 EGY KONKRÉT TANULÁSI HELYZET LEÍRÁSA

A MoTeL kérdőív utolsó blokkja egy újszerű módszertani megközelítésre építve egy, a válaszadó által felidézett tanulási helyzetre vonatkozó, többségében saját fejlesztésű kérdéseket tartalmazott. Az innen nyert adatok objektum-orientált adatelemzést (*object-oriented data analysis*) tesznek lehetővé

az egyén-orientált (*subject-oriented*) elemzés mellett (OECD, 2019). A blokk első kérdése olyan tanulási helyzetek felidéztetését célozta, melyek túlmutatnak a formális képzéseken való részvételen. A tanulási helyzetek felidézése érdekében a tanulás eredményeként bekövetkező változások előfordulásának gyakoriságára kérdeztünk rá. A MoTeL kutatás elméleti keretrendszere alapján a tanulási eredményt a tanítási gyakorlat változásánál tágabban értelmeztük, e fogalomba beleértve a pedagógus tudásának és nézeteinek a változását is. Válaszadóinkra elsősorban olyan új tudás vagy képesség megszerzése volt jellemző, melynek eredményeként eredményesebben végzik munkájukat vagy új lendületet nyertek, illetve nyitottá váltak további új dolgok megismerésére (lásd 49. táblázatot). Minden második pedagógussal többször is vagy nagyon gyakran történt ilyen az elmúlt 3 évben. Hasonló arányban jelölték meg azt is, hogy úgy érezték, személyiségük gazdagodott pedagógusként/oktatóként. Kevésbé volt jellemző ugyanakkor valami korábban nem értett dolog megértése, a munkával kapcsolatos vélemény megváltozása, szakmai probléma megoldása vagy új munkakör betöltéséhez vagy feladat végzéséhez szükséges új tudás vagy képesség megszerzése.

49. táblázat: Különböző eredményű tanulási helyzetek előfordulásának gyakorisága az elmúlt 3 évben

		nem történt Önnel ilyen	egyszer vagy kétszer történt Önnel ilyen	többször is történt Önnel ilyen	nagyon gyakran történt Önnel ilyen
Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, mellyel a munkámat eredményesebben végezhetem. (N=4767)	fő	857	1072	2334	505
	%	18,0%	22,5%	49,0%	10,6%
Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, aminek köszönhetően új erőt és lendületet nyertem a pedagógus munka végzésében. (N=4703)	fő	926	1289	2062	426
	%	19,7%	27,4%	43,8%	9,1%
Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, aminek köszönhetően nyitottabbá váltam a további új dolgok megismerésére. (N=4680)	fő	907	1201	2119	454
	%	19,4%	25,7%	45,3%	9,7%
Megértettem a munkámmal kapcsolatban valamit, amit korábban nem vagy kevésbé értettem. (N=4681)	fő	1536	1480	1398	268
	%	32,8%	31,6%	29,9%	5,7%
A véleményem a munkámmal kapcsolatban valamiről megváltozott. (N=4658)	fő	1367	1654	1410	227
	%	29,4%	35,5%	30,3%	4,9%
Pedagógusként, oktatóként úgy éreztem, a személyiségem gazdagodott. (N=4663)	fő	906	968	2184	605
	%	19,4%	20,8%	46,8%	13,0%

Képessé váltam egy olyan szakmai probléma megoldására, melyet korábban nem tudtam megoldani. (N=4635)	fő	1305	1453	1592	285
	%	28,2%	31,3%	34,4%	6,2%
Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, aminek köszönhetően képessé váltam egy új munkakör betöltésére vagy új feladatkör végzésére. (N=4649)	fő	1911	1250	1172	316
	%	41,1%	26,9%	25,2%	6,8%

Feltett kérdés: Az alábbiakban felsorolunk néhány olyan helyzetet, melyeket tanulásként értelmezhetünk. Ezek gyakran spontán események, tapasztalatok, vagy épp iskolán kívüli helyzetek, élmények. Kérjük, mindegyik esetében jelölje meg, a 2020. márciusát megelőző 3 évben előfordultak-e Önnel és ha igen, milyen gyakran az alábbiak!

A következő kérdésben arra kértük a pedagógusokat, hogy idézzenek fel egy konkrét esetet, melyben e változások valamelyikét megtapasztalták. Megkértük őket, hogy röviden (1-2 mondatban) írják le ezt az esetet, majd a blokk hátralevő részében erre vonatkozóan tettünk fel kérdéseket. Elsőként a tanulási helyzet kiindulópontjára voltunk kíváncsiak, vagyis arra, hogy mi volt az, ami elindította a tanulási folyamatot. A kérdésben felsorolt itemek megfogalmazásához felhasználtuk Meirink et al. (2007) és Meirink et al. (2009) tanári digitális tanulási naplók elemzése által azonosított eredményeit a „tanulási szekvenciákra” vonatkozóan. A válaszadóink által felidézett esetek 60%-ában jelentett egyértelműen kiindulópontot a megújulás iránti igény, ami tudatos és tervezett tanulási helyzetre utalhat (lásd 50. táblázatot). Majdnem minden második felidézett esetben (44,4%) a személyes felelősségvállalás érzése is teljes mértékben szerepet játszott. Gyakori kiindulópontot jelentett továbbá a tanítás során felmerülő saját ötlet, valamint a problémával való szembesülés, ami a munka közbeni tanulás jelentőségére utal: minden harmadik válaszadó számára ezek teljes mértékben, összességében a pedagógusok több, mint háromnegyede számára inkább szerepet játszottak ezek a tanulási folyamat elindításában. A tanári együttműködés, megosztás fontosságára utal a másoktól hallott ötletet megjelölők szintén magas aránya. Legkevésbé a portfólió elkészítése, szaktanácsadó javaslata és mentorálás játszott szerepet kiindulópontként.

50. táblázat: A felidézett tanulási helyzet kiindulópontja

		egyáltalán nem	inkább nem	inkább igen	teljes mérték- ben	nem volt ilyen
a megújulás iránti igény (N=3646)	fő	56	99	1222	2197	71
	%	1,5%	2,7%	33,5%	60,3%	1,9%
elégedetlenség a munkámmal, vagy annak eredményével (N=3637)	fő	599	976	1139	672	251
	%	16,5%	26,8%	31,3%	18,5%	6,9%
kísérletezés közben jött ötlet (N=3637)	fő	446	637	1463	777	315

	%	12,3%	17,5%	40,2%	21,4%	8,7%
a személyes felelősségvállalás érzése (N=3634)	fő	144	263	1444	1615	168
	%	4,0%	7,2%	39,7%	44,4%	4,6%
problémával történő szembesülés a munkám során (N=3633)	fő	231	460	1462	1306	174
	%	6,4%	12,7%	40,2%	36,0%	4,8%
másoknál látott, hallott ötletet (N=3641)	fő	279	459	1609	1120	174
	%	7,7%	12,6%	44,2%	30,8%	4,8%
egy formális képzésen hallottak (N=3619)	fő	630	744	1162	710	374
	%	17,4%	20,6%	32,1%	19,6%	10,3%
a munkámhoz szorosan nem kapcsolódó helyzetben tapasztalt élmény (N=3630)	fő	562	848	1176	660	385
	%	15,5%	23,3%	32,4%	18,2%	10,6%
szakmai közösségben, társaságban felmerült kérdés (N=3629)	fő	410	582	1580	784	273
	%	11,3%	16,0%	43,5%	21,6%	7,5%
új, kihívást jelentő munkakört/feladatot kaptam (N=3630)	fő	705	507	911	1096	411
	%	19,4%	14,0%	25,1%	30,2%	11,3%
szülőktől kapott visszajelzést (N=3628)	fő	871	753	977	552	474
	%	24,0%	20,8%	26,9%	15,2%	13,1%
tanulótól kapott visszajelzés (N=3627)	fő	581	486	1325	898	337
	%	16,0%	13,4%	36,5%	24,8%	9,3%
a portfólióm elkészítése (N=3616)	fő	1247	468	654	601	647
	%	34,5%	12,9%	18,1%	16,6%	17,9%
a szaktanácsadó javaslata (N=3610)	fő	1441	488	459	243	978
	%	39,9%	13,5%	12,7%	6,7%	27,1%
tanítás során eszembe jutó ötlet (N=3598)	fő	427	280	1563	1093	235
	%	11,9%	7,8%	43,4%	30,4%	6,5%
mentorálást kaptam (N=3611)	fő	1549	429	376	226	1030
	%	42,9%	11,9%	10,4%	6,3%	28,5%
egyéb (N=2945)	fő	1041	104	72	83	1645
	%	35,4%	3,5%	2,4%	2,8%	55,9%

Feltett kérdés: Az alábbiakban felsorolunk néhány lehetséges okot, kiindulópontot, ami elindíthat egy tanulási folyamatot. Kérjük, mindegyik esetében jelezze, hogy az Ön által felidézett helyzetben milyen mértékben játszottak szerepet az alábbiak!

A következő kérdésekre adott válaszok is arra utalnak, hogy a pedagógusok többsége tervezett tanulási helyzetet idézett fel: 83,1%-uk nyilatkozott úgy, hogy volt, amit előre átgondolt a tanulási folyamatban (lásd 51. táblázatot).

51. táblázat: A felidézett tanulási helyzet tervezettség (N=3642)

	fő	%
semmit nem gondoltam végig	615	16,9
igen, volt, amit előre átgondoltam	3027	83,1

Feltett kérdés: Ha utólag visszatekint, hogyan értékeli, volt-e bármi, amit Ön előre átgondolt ebben a folyamatban?

Az 51. táblázat azt mutatja, mely elemeket gondoltak végig előre a pedagógusok a felidézett konkrét tanulási helyzetben. Az esetek túlnyomó többségében előre átgondolták a céljait (88,6%), e célok eléréséhez szükséges pontos tevékenységeket (72%), valamint a tanulás majdani hatását a diákjaik tanulására (77,5%) és saját gyakorlatukra (65,1; lásd 52. táblázatot). Többnyire előre számba vették a támogató és együttműködő személyeket is (55,3% és 55,4%), valamint a szükséges időráfordítást (51,9%). Kevésbé volt jellemző a tanulás iskolára gyakorolt hatásának (49,2%), a gátló tényezőknek (36,7%) és a tanulási tevékenységek előmenetelben való felhasználásának átgondolása (34,7%).

52. táblázat: A felidézett tanulási helyzetben előre átgondolt elemek (N=2996)

	jelölte	
	fő	%
a célomat/céljaimat	2654	88,6%
a pontos tevékenységet/-eket, amit/amiket el kell végeznem a céljaim eléréséhez	2157	72,0%
azt, hogy kikkel fogok együtt tevékenykedni	1661	55,4%
mennyi időt jelent majd a céljaim elérése/a tevékenység(ek) elvégzése	1554	51,9%
mi/ki nyújthat támogatást számomra	1658	55,3%
mi/ki lehet gátló tényező számomra	1100	36,7%
milyen hatással lesz e tevékenység(ek) végzése a gyakorlatomra	1950	65,1%
hogyan tudom e tevékenységek végzését az előmenetelben felhasználni (szaktanácsadás, portfólió, tanfelügyelet, életpálya)	1040	34,7%
milyen hatása lesz e tevékenységek végzése az iskolámra	1473	49,2%

milyen hatással lesz tanulásom eredménye a diákjaim tanulására	fő	2323
	%	77,5%
egyéb	fő	39
	%	1,3%
egyik sem volt jellemző	fő	16
	%	0,5%

Feltett kérdés: Most néhány olyan dolgot fogunk felsorolni, melyeket különböző tanulási helyzetben lévők gyakran előre gondolnak. Ha utólag visszatekint, hogyan értékeli, átgondolta-e Ön előre az alábbiakat a felidézett esetben?

A következő kérdésben a felidézett konkrét esetben megvalósuló tanulási tevékenységekre kérdeztünk rá, a szakmai fejlődés és tanulás blokk vonatkozó kérdésében szereplő tanulási tevékenységek elméleti kategorizálása alapján. A tanári, illetve tanulókkal való együttműködés szakmai tanulásban játszott fontosságára utal az, hogy a felidézett esetek 90,8%-ában jelen volt az együttműködés, beszélgetés, megbeszélés másokkal (lásd 53. táblázatot). A mások visszajelzéseinek, ötleteinek, anyagainak felhasználása együttműködés nélkül viszont csak az esetek kevesebb, mint felében volt jelen. Mintegy háromnegyed részükben jelent meg az információ/szakirodalom olvasása, közel ugyanilyen arányban a reflexió, kétharmadukban pedig a kísérletezés. A szervezett képzésben való részvétel (55,2%), és különösen az új szerepek/tevékenységek kipróbálása az iskolai munkán túl (37,6%) és a vizsgálódás, kutatás (32,2%) ezeknél jóval kisebb arányban volt jelen.

53. táblázat: A felidézett tanulási helyzetet jellemző tevékenységek (N=3654)

	jelölte	
együttműködés, beszélgetés, megbeszélés másokkal (felnőttekkel, gyerekekkel)	fő	3317
	%	90,8%
mások (felnőttek, gyerekek) visszajelzéseinek, ötleteinek, anyagainak felhasználása velük való együttműködés, megbeszélés nélkül	fő	1713
	%	46,9%
információ-, szakanyag olvasása, tanulmányozása	fő	2705
	%	74,0%
kísérletezés, új dolgok, szerepek, kipróbálása a pedagógiai munkában	fő	2427
	%	66,4%
új dolgok, szerepek, tevékenységek kipróbálása az iskolai munkán túl	fő	1374
	%	37,6%
vizsgálódás, kutatás	fő	1175
	%	32,2%

saját tevékenység átgondolása, elemzése, reflektálása	fő	2627
	%	71,9%
szervezett képzésben való részvétel	fő	2017
	%	55,2%
egyéb	fő	28
	%	0,8%
egyik sem volt jellemző	fő	28
	%	0,8%

Feltett kérdés: Most felsorolunk néhány olyan dolgot, melyek jellemezhetnek különböző tanulási helyzeteket.

Kérjük, mindegyik sorban jelezze, hogy az Ön által felidézett esetben előfordultak-e az alábbi tevékenységek!

A pedagógusokat arról is megkérdeztük, hogy milyen érzelmek kapcsolódtak a felidézett tanulási helyzethez. Az esetek legnagyobb részében kíváncsiság (81,4%) és öröm (73,7%) jelent meg, minden második esetben pedig a büszkeség érzése is (49,9%; lásd 54. táblázatot). Gyakori volt még a meglepődés (38,4%), míg a negatív érzelmek, a bosszúság, harag, csalódottság, és különösen az irigység, féltékenység jóval kevésbé voltak jelen.

54. táblázat: A felidézett tanulási helyzethez kapcsolódó érzelmek (N=3633)

	jelölte	
meglepődés	fő	1394
	%	38,4%
vágyakozás	fő	882
	%	24,3%
öröm	fő	2678
	%	73,7%
bosszúság, harag	fő	447
	%	12,3%
csalódottság	fő	522
	%	14,4%
irigység, féltékenység	fő	51
	%	1,4%
büszkeség	fő	1814
	%	49,9%
kíváncsiság	fő	2956
	%	81,4%

egyéb	fő	89
	%	2,5%
egyik sem volt jellemző	fő	92
	%	2,5%
aggodalom, félelem, szorongás	fő	7

Feltett kérdés: Az alábbiakban érzelmeket sorolunk fel, kérjük, minden sorban jelezze, az adott érzelm kapcsolódott-e ehhez a konkrét esethez a folyamat során!

A felidézett eset során a pedagógusok jellemzően nem kaptak mentori támogatást, anyagi erőforrást vagy elismerést, sem erkölcsi elismerést (lásd 55. táblázatot). Az esetek egynegyedében (24,5%) segítette nagyon jelentős mértékben a pedagógusok tanulását a másoktól kapott gyakorlati ötlet vagy módszer, és közel egyötöd részükben az emberi támogatás, megértés (18,6%), és a szabadság a tervek megvalósításához (18,9%). Összességében minden harmadik (32%) esetben jelentett legalább jelentősebb mértékű támogatást az, hogy rendszeres, formálisan biztosított idő áll rendelkezésre már pedagógusokkal való együttműködésre.

55. táblázat: A felidézett tanulási helyzetben kapott támogatási formák

		nem fordult elő	nem segítette	kis mértékben segítette	jelentősebb mértékben segítette	nagyon jelentős mértékben segítette
gyakorlati ötleteket, módszer	fő	243	43	733	1711	885
javaslatokat kaptam (N=3615)	%	6,7%	1,2%	20,3%	47,3%	24,5%
anyagi erőforrást, vagy elismerést	fő	1923	259	621	519	175
kaptam (N=3496)	%	55,0%	7,4%	17,8%	14,8%	5,0%
erkölcsi elismerés, kitüntetést	fő	1719	234	674	617	213
kaptam (N=3458)	%	49,7%	6,8%	19,5%	17,8%	6,2
emberi támogatást, megértést	fő	333	117	927	1515	662
kaptam (N=3554)	%	9,4%	3,3%	26,1%	42,6%	18,6%
egy új forrást, olvasmányt ajánlottak	fő	877	197	1038	978	365
(N=3455)	%	25,4%	5,7%	30,0%	28,3%	10,6%
szabad kezet kaptam terveim	fő	579	126	776	1372	667
megvalósításához (N=3520)	%	16,5%	3,6%	22,0%	39,0%	18,9%
rendszeres, formálisan biztosított	fő	1181	327	832	837	263
állt rendelkezésemre más						
pedagógusokkal való	%	34,3%	9,5%	24,2%	24,3%	7,7%
együttműködésre (N=3440)						
	fő	2242	199	464	381	146

mentorálást, coachingot kaptam (N=3432)	%	65,3%	5,8%	13,5%	11,1%	4,3%
egyéb (N=1919)	fő	1764	36	34	50	34
	%	91,9%	1,9%	1,8%	2,6%	1,8%

Feltett kérdés: Az alábbiakban olyan támogatási formákat sorolunk fel, melyek hasonló tanulási helyzetekben elő szoktak fordulni. A felidézett eset során mennyiben segítettek az Ön tanulását az alábbi támogatási formák?

A tanulási helyzet leírására vonatkozó blokk utolsó kérdése de Vries et al. (2013) kérdőívében szereplő kérdés adaptálásával a felidézett konkrét eset nyomán bekövetkezett változásokra kérdezett rá egy háromfokú skálán. Az esetek körülbelül felére volt jellemző, hogy a tanulás eredményeként jelentősen eredményesebbé vált a pedagógus tanítási gyakorlata (52,1%), lendületet kapott a munkához (48,1%), vagy javult digitális kompetenciája (44,6%; lásd 56. táblázatot). Legkevésbé a szakmai megbecsültség, illetve a kollégákkal való kommunikáció és együttműködés változása jelent meg a tanulás eredményeként.

56. táblázat: A felidézett tanulási helyzet nyomán bekövetkezett változások

		nem tapasztalt változást	kismértékű változást tapasztalt	érdelemleges változást tapasztalt
Eredményesebbé vált a tanítási gyakorlatom. (N=3615)	fő %	250 6,9%	1482 41,0%	1883 52,1%
Javult a digitális technológia alkalmazására való képességem. (N=3596)	fő %	790 22,0%	1202 33,4%	1604 44,6%
Javult a kollégáimmal való kommunikációm, együttműködésem. (N=3595)	fő %	1068 29,7%	1527 42,5%	1000 27,8%
Szorosabbá váltak a személyes kapcsolataim a tanulókkal. (N=3600)	fő %	716 19,9%	1400 38,9%	1484 41,2%
Nőtt a szakmai megbecsültségem. (N=3569)	fő %	1216 34,1%	1421 39,8%	933 26,1%
Megváltozott az a mód, ahogy a tanulásról gondolkodom. (N=3568)	fő %	894 25,1%	1617 45,3%	1056 29,6%
Lendületet kaptam a munkámhoz. (N=3601)	fő %	397 11,0%	1473 40,9%	1731 48,1%

Feltett kérdés: Felsorolunk néhány olyan területet, melyeken egy olyan tanulási helyzet nyomán, melyet Ön felidézett, változás történhet. Kérjük, jelezze, tapasztalt-e változást e területeken a felidézett tanulási helyzet nyomán!

8 HIVATKOZÁSOK

- Cachia, R., & Ferrari, A. (2010). Creativity in Schools: A Survey of Teachers in Europe. JRC Scientific and Technical Reports. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [doi:10.2791/48818](https://doi.org/10.2791/48818)
- Fehérvári, A., Magyar, É. & Széll, K. (2020). A tanulói lemorzsolódás empirikus vizsgálata. *Iskolakultúra* (30)8 3-20. <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2020.8.3>
- Geijsel, F. P., Sleegers, P. J. C., Stoel, R. D., & Krüger, M. L. (2009). The Effect of Teacher Psychological and School Organizational and Leadership Factors on Teachers' Professional Learning in Dutch Schools. *The Elementary School Journal*, 109(4), 406–427. <https://doi.org/10.1086/593940>
- Opfer, VD., Pedder, DG., Lavicza, Zs. (2011). The influence of school orientation to learning on teachers' professional learning change. *School Effectiveness and School Improvement*, 22(2), 193–214. <http://doi.org/10.1080/09243453.2011.572078>
- OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) & Eurostat (2005). Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data — The Oslo Manual. Paris: OECD. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264013100-en.pdf?expires=1622828728&id=id&accname=guest&checksum=CF49B560D471D372D1F78F57133AC0B1>
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2018. Teacher Questionnaire. <https://www.oecd.org/education/school/TALIS-2018-MS-Teacher-Questionnaire-ENG.pdf>
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2020). *TALIS 2018 Results (Volume II): Teachers and School Leaders as Valued Professionals*. TALIS, OECD Publishing, Paris. <http://doi-org-443.webvpn.fjmu.edu.cn/10.1787/19cf08df-en>
- Paksi, B., Schmidt, A., Magi, A., Eisinger, A., & Felvinczi, K. (2015). Pedagógus életutak - karrierrek. *Educatio*. 24/1, 63–82. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/educatio/gyakorlo-pedagogusok-palyamotivacioi>

- Ravitz, J. L., Becker, H. J., & Wong, Y. (2000). Constructivist-compatible beliefs and practices among US teachers. Teaching, Learning, and Computing: 1998 National Survey Report 4. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED445657.pdf>
- Sági, M., Nikischer, P., Szemerszki, M., & Széll, K. (2015). *A pedagógushivatás megerősítésének néhány aspektusa*. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet. Available from: http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/1506257_a_pedagogushivatas_megerositesenek_nehany_aspektusa_beliv.pdf
- de Vries S., Van De Grift, WJCM, & Jansen, EPWA (2013). Profiling teachers' continuing professional development and the relation with their beliefs about learning and teaching. *Teaching and Teacher Education*, 33(July), 78–89. <http://doi.org/10.1016/j.tate.2013.02.006>
- Watt, H. & Richardson, P. (2008). Motivations, perceptions, and aspirations concerning teaching as a career for different types of beginning teachers. *Learning and Instruction*, 18/5, 408-428, <http://dx.doi.org/10.1016/J.LEARNINSTRUC.2008.06.002>

9 MELLÉKLET: MoTeL KÉRDŐÍV

ELTE PPK “Pedagógus professzió kutatás 2020”

- online kérdőív pedagógusok részére -

Tisztelt Kolléga!

Ennek a kérdőívnek a kitöltésével Ön az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar kutatásához nyújt segítséget, melynek célja a pedagógus professzió vizsgálata. Az országos reprezentatív kutatást, melynek során mintegy 500 köznevelési feladatellátási hely 5000 pedagógusát szeretnénk megkérdezni, a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alap K_18 pályázati programja finanszírozza. A reprezentatív felmérésben résztvevő intézményeket véletlenszerűen, valószínűségi rétegzett mintavételi eljárással választottuk ki. Az adatfelvételt a ELTE megbízásából a Soreco Kft. végzi.

A kérdőív kitöltése teljesen önkéntes és hozzávetőleg 45 percet vesz igénybe. A kérdőív kitöltése során lehetőség van annak megszakítására, hogy az ne legyen fárasztó. A kitöltést bármikor indoklás nélkül akár végleg is megszakíthatja, vagy a kérdések megválaszolását megtagadhatja. A kutatás sikeréhez azonban nagyon fontos, hogy minél több pedagógus válaszát megismerjük.

A kutatásban az adatokat mind a személyek, mind az intézmények tekintetében névtelenül gyűjtjük, és az Ön személyes adatát nem rögzítjük. Szigorúan bizalmasan kezelünk minden olyan információt, amit a kutatás keretén belül gyűjtünk össze. A kutatási adatokon összesített statisztikai elemzéseket végzünk, amelyekből egyetlen résztvevő és intézmény azonossága sem állapítható meg.

Az országos kutatási eredményeket publikáljuk, illetve tudományos és szakmai konferenciákon adjuk el, melyekről igény esetén tájékoztatást nyújtunk.

A kutatással kapcsolatos bármely kérdésért a motelproject@ppk.elte.hu címen várjuk.

Kérjük szíves segítségét a kutatás sikeres megvalósításához, és köszönjük szépen előre is az együttműködését!

Módszertani/technikai információk a kérdőívvel kapcsolatban

A válaszadásra egyszerű jelöléssel van lehetőség, illetve több helyen a korábbi válaszok pontosítása érdekében szöveges válaszokat is kérünk Öntől. A *-gal jelölt kérdéseket kérjük mindenképpen

töltsék ki. Amikor az egy oldalon lévő kérdésekre válaszolt, kattintson a „Tovább” gombra, az utolsó oldalon pedig a „Válaszok mentése” gombra. Kérjük, a kérdőívet lehetőleg egyszerre, megszakítás, illetve az oldalról való kilépés nélkül töltsse ki. Amennyiben mégis megszakítaná a kitöltést, kattintson a „Később folytatom a kérdőív kitöltését” gombra.

A kérdőívet lehetőség szerint a felkéréstől számított egy héten belül töltsse ki!

Amennyiben a kutatással vagy a kérdőíves adatfelvétellel kapcsolatban bármilyen észrevétele, kérdése vagy javaslata van, kérem, forduljon hozzánk bizalommal.

Segítségét, együttműködését köszönjük!

Dr. Halász Gábor

egyetemi tanár, vezető kutató

Dr. Rapos Nóra

egyetemi docens, a kutatás
operatív vezetője

A továbblépéssel Ön hozzájárul ahhoz, hogy a vizsgálat során az Önről felvett, személyes azonosítására nem alkalmas adatokat kutatási célra felhasználjuk, illetve, hogy más kutatók számára is hozzáférhetőek legyenek.

O igen, hozzájárulok

O nem járulok hozzá

I.Személyes jellemzői

1. Melyik megyében van az Ön iskolája? Kérjük, mindenképpen válaszoljon a kérdésre!

- Bács-Kiskun (1)
- Baranya (2)
- Békés (3)
- Borsod-Abaúj-Zemplén (4)
- Csongrád (5)
- Fejér (6)
- Győr-Moson-Sopron (7)
- Hajdú-Bihar (8)
- Heves (9)
- Jász-Nagykun-Szolnok (10)
- Komárom-Esztergom (11)
- Nógrád (12)
- Pest (13)
- Somogy (14)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg (15)
- Tolna (16)
- Vas (17)
- Veszprém (18)
- Zala (19)
- Budapest (20)

2. Melyik iskolában dolgozik Ön jelenleg? Kérjük, mindenképpen válaszoljon a kérdésre!

3. Mi az Ön neme?

- Férfi (1)
- Nő (2)

4. Melyik évben született Ön? Kérjük, válasszon az alábbi listából!

5. A jelenlegi tanévet is beleszámítva ÖSSZESEN hány évet dolgozott Ön pedagógus munkakörben? Kérjük, ne számítsa bele a hosszabb megszakításokat (pl. gyes/gyed, szüneteltetett munkaviszony)! Kérjük, egész számot írjon be az alábbi mezőbe!

6. Milyen pedagógus-munkakörben dolgozik Ön jelenleg ebben az iskolában? Kérjük, csak egy választ jelöljön (azt a munkakört, melyben a legnagyobb óraszámban dolgozik)!

- Tanító (1) - ugrás: 9. kérdés
- Általános iskolai tanár (2)
- Gimnáziumi közismereti tanár (3)
- Szakképzésben dolgozó közismereti tanár (4)
- Szakmai tanár vagy szakoktató, gyakorlati oktató (5) - ugrás: 9. kérdés
- Gyógypedagógus (6) - ugrás: 9. kérdés
- Fejlesztőpedagógus (7) - ugrás: 9. kérdés
- Egyéb, éspedig: (8) _____

7. Milyen tantárgyakat tanít ebben az iskolában? Több választ is jelölhet!

- Magyar nyelv és irodalom (1)
- Nemzetiségi nyelv és irodalom (2)
- Idegen nyelv (3)
- Matematika (4)
- Társadalmi ismeret (5)
- Filozófia (6)
- Emberismeret (7)
- Történelem (8)
- Állampolgári ismeretek (9)
- Hon- és népismeret (10)
- Természetismeret, Természettudomány / Integrált természettudomány (11)
- Fizika (12)
- Kémia (13)
- Biológia (14)
- Környezetismeret (15)
- Földrajz (16)

- Ének-zene (17)
- Tánc és dráma, Dráma és színház (18)
- Rajz és vizuális kultúra (19)
- Művészettörténet (20)
- Mozgóképkultúra, médiaismeret (21)
- Számítástechnika, informatika, digitális kultúra (22)
- Könyvtárhasználat (23)
- Technika, technika és tervezés, háztartástan, életvitel (24)
- Erkölcstan, Hittan, Etika / hit- és erkölcstan (25)
- Testnevelés (26)
- szakmai elméleti tárgyak (27)
- szakmai gyakorlati tárgyak (28)
- Egyéb, éspedig: (29)

8. Tanít-e Ön más tantárgyat, mint amire szakképesítése van (ebben az iskolában)? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- Nem (1)
- Igen, a képesítemhez közeli tárgyat (2)
- Igen, a képesítemtől távol álló tantárgyat (3)

9. A tanítás mellett milyen egyéb munkakör(öke)t lát el Ön ebben az iskolában?

Több választ is jelölhet!

- Intézményvezető, tagintézmény-vezető (1)
- Intézményvezető helyettes, tagintézmény-vezető helyettes (2)
- Munkaközösség-vezető (3)
- Munkacsoport/Bizottság vezető (4)
- Osztályfőnök (5)
- Kollégiumban csoportvezető/Tanulócsoport-vezető (6)
- Egyéb, éspedig: (7) _____
- Nem dolgozom egyéb munkakörben (8)

10. A jelenlegi tanévet is beleszámítva hány éve

intézményvezető/tagintézményvezető (helyettes) ebben az intézményben?

Kérjük, egész számot írjon be az alábbi mezőbe!

11. A tanítás mellett milyen egyéb feladatokat végez az iskolájában vagy azon kívül? Több választ is jelölhet!

- Mentorálás (tanárjelöltek, gyakornokok mentorálása) (1)
- Tanulók támogatása (pl. mentorálás, DÖK támogatása, gyermekvédelmi felelős, tanulók közösségi szolgálatának koordinálása) (2)
- Belső intézményi értékelés készítése (3)
- Szakértői vagy szaktanácsadói feladatok (pl. pedagógiai-szakmai ellenőrzés , pedagógus minősítési eljárás, tanügyigazgatás, akkreditáció, tantárgygondozás, intézményfejlesztés) (4)
- Érettségi/szakmai vizsgaelnök (5)
- Egyéb, éspedig: (6)
- Nem végzek egyéb feladatokat (7)

12. Mi volt az Ön első pedagógiai iskolai végzettsége? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- Főiskolai vagy BA végzettség - óvodapedagógus (1)
- Főiskolai vagy BA végzettség - tanító (2)
- Főiskolai vagy BA végzettség - általános iskolai tanár (2)
- Főiskolai vagy BA végzettség - gyógypedagógus (3)
- Főiskolai vagy BA végzettség - szakoktató (4)
- Egyetem vagy MA/MSc végzettség - középiskolai tanár (5)
- nincs ilyen (6)

13. Mi az Ön legmagasabb pedagógus (pedagógiai) végzettsége, szakképzettsége?

Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- Főiskolai vagy BA végzettség (1)
- Egyetem vagy MA végzettség (2)
- Tudományos fokozat (PhD, kandidátusi, vagy doktori) (3)
- nincs pedagógus végzettségem (4)

14. Van-e pedagógus szakvizsgája? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nincs (1)
- van (2)

15. Mi az Ön besorolása a pedagógus-előmeneteli rendszerben? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- Gyakornok (1)
- Pedagógus I. (2)
- Pedagógus II. (3)
- Mesterpedagógus (4)
- Kutatópedagógus (5)
- Nem vonatkozik Önre az életpálya rendszer (6)

16. Van-e Önnek közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgálója? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nincs (1)
- van, de nem vagyok nyelvtanár (2)
- van és nyelvtanár vagyok (3)

17. Az elkövetkező három évben tervezi-e, hogy részt vesz az alábbi képzések valamelyikén? Több választ is jelölhet!

- felsőfokú diplomát adó képzés (1)
- szakirányú továbbképzés (2)
- szakvizsgás képzés (3)
- OKJ-s képzés (4)
- egyéb tanfolyami képzés (5)
- egyéb, éspedig: (6)
- nem tervezi (7)

18. Tagja-e bármilyen (offline vagy online) pedagógus vagy egyéb szakmai csoportnak, hálózatnak? (pl.: Történelemtanárok Egylete vagy akár valamilyen facebook csoport; fontos: nem az iskolán belüli munkaközösségekre gondolunk) Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nem (1) - ugrás: 22. kérdés
- igen (2)

Néhány további kérdést szeretnénk Önnek feltenni e szakmai közösségről. Ha Ön több közösségnek is tagja, kérjük, arra vonatkozóan válaszoljon, amelyben a legaktívabban van jelen.

19. Milyen jellegű ez a közösség, szervezet? Több választ is jelölhet!

- formális (pl. Történelemtanárok Egylete, eTwinning platform) (1)
- nem formális (pl. Tanítók klubja facebook csoport, IKT és módszertani tanári szoba, OFOE filmklub) (2)

20. Kérjük, értékelje egy 4-es fokozatú skálán, hogy ebben a közösségben milyen aktivitással vesz részt. Az 1-es azt jelenti, hogy kis aktivitással, az 4-es pedig azt, hogy jelentős aktivitással vesz részt.

1	2	3	4
☒	☐	☐	☐

21. A jelenlegi főállású pedagógus munkaviszonyán túl az elmúlt 12 hónapban végzett-e/végez-e egyéb pedagógiai jellegű (tanítási) kereső tevékenységet?

Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nem (1)
- igen, magántanárként (2)
- igen, piaci szervezet alkalmazottjaként (3)
- igen, magántanárként és piaci szervezet alkalmazottjaként is (4)
- nem főállású pedagógusként dolgozom (5)

22. Dolgozott-e valaha nem pedagógus szakmában? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nem (1)
- igen (2)

23. Van/volt-e iskoláskorú gyermeke? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- igen (1)

- nem (2)

II. Szakmai fejlődés és tanulás

24. Milyen gyakran fordultak elő Önnel az alábbiak az elmúlt három évben? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	Nem történt ilyen (1)	Néha történt ilyen (2)	Gyakran történt ilyen (3)	Nagyon gyakran történt ilyen (4)
1. A tanítási gyakorlatom eredményességét szolgáló új megoldásokat adaptáltam vagy fejlesztettem.				
2. Újításom nyomán tanítási gyakorlatom eredményessége érzékelhetően javult.				
3. Újításom tartósan beépült mindennapi tanítási gyakorlatomba.				
4. Leírást készítettem az új gyakorlatomról, újításomról.				
5. Adatokat gyűjtöttem és elemeztem egy újításom hatását.				
6. Valaki más átvette az újításomat.				

25. Mennyire jellemzők a következő tevékenységek tanári munkájára, amikor nem digitális munkarend szerinti oktatás folyik? Kérjük, válaszait 6 fokozatú skálán adja meg, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem (volt) jellemző, a 6-os pedig azt, hogy teljes mértékben jellemző (volt)!

	1	2	3	4	5	6
--	---	---	---	---	---	---

1. Az iskola/fenntartó által biztosított saját tanári gépet használok a tanításban.	•	☐	☐	☐	☐	☐
2. Digitális eszközöket és alkalmazásokat használok a tanulók tanulásának támogatásához.	•	☐	☐	☐	☐	☐
3. Digitális eszközöket és alkalmazásokat használok a saját pedagógiai tudásom bővítésére.	•	☐	☐	☐	☐	☐
4. Digitális eszközöket és alkalmazásokat használok a más pedagógusokkal való kommunikációmban a saját tanítási gyakorlatom fejlesztésére.	•	☐	☐	☐	☐	☐
5. A tanulók digitális eszközöket használnak az órán.	•	☐	☐	☐	☐	☐

26. Véleménye szerint az alábbi kompetenciák tekintetében Ön mennyire

felkészült? *Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az*

alábbiakat, ahol az 1-es jelenti, hogy egyáltalán nem felkészült, az 5-ös pedig, hogy teljes mértékben felkészült!

	1	2	3	4	5
1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén.	•	☐	☐	☐	☐
2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, együttműködések támogatása területén.	•	☐	☐	☐	☐
3. A szak módszertani tudás területén.	•	☐	☐	☐	☐
4. A szaktárgyi tudás területén.	•	☐	☐	☐	☐
5. A pedagógiai folyamat tervezése területén.	•	☐	☐	☐	☐
6. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén.	•	☐	☐	☐	☐

7. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése, különböző értékelési módszerek használata területén.	•	☐	☐	☐	☐
8. A szakmai kommunikáció, a szakmai együttműködés területén.	•	☐	☐	☐	☐
9. Felelősség vállalása saját szakmai tudásáért és az iskolájának megújításáért.	•	☐	☐	☐	☐
10. Digitális technológiával támogatott tanítás és tanulás terén.	•	☐	☐	☐	☐
11. A tantárgyközi, tantárgyakon átívelő képességek (kreativitás, problémamegoldás, kritikai gondolkodás) tanítása területén.	•	☐	☐	☐	☐
12. A környezetvédelem, és a fenntarthatóság értékeinek képviselése területén.	•	☐	☐	☐	☐

27. Ön szerint mennyire segítenék a pedagógusok tanulását az alább felsorolt sajátosságok, melyek tanulási helyzeteket jellemezhetnek? Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az alábbiakat, ahol az 1-es jelenti, hogy egyáltalán nem segíti, az 5-ös pedig, hogy teljes mértékben segíti!

Kérjük, az utolsó oszlopban jelölje azt is, Ön volt-e már ilyen tanulási helyzetben!

<i>Ha a tanulási helyzet...</i>	1	2	3	4	5	volt ilyen tanulási helyzetben (99)
1. ... a résztvevők előzetes tudására épít.	•	☐	☐	☐	☐	☐
2. ... a személyes fejlődési igényekhez alkalmazkodik.	•	☐	☐	☐	☐	☐
3. ... koherens szerkezetű.	•	☐	☐	☐	☐	☐
4. ... a szaktárgyak tanításához szükséges tartalomra fókuszál.	•	☐	☐	☐	☐	☐

5. ... aktív tanulásra ad alkalmat.	•	☐	☐	☐	☐	☐
6. ... együttműködésre épül.	•	☐	☐	☐	☐	☐
7. ... alkalmat nyújt az új ötletek és tudás gyakorlására/alkalmazására a saját tanításomban.	•	☐	☐	☐	☐	☐
8. ... utólagos támogatást is nyújt.	•	☐	☐	☐	☐	☐
9. ... saját iskolámban kerül rá sor.	•	☐	☐	☐	☐	☐
10. ... az iskolában dolgozó pedagógusok többsége részt vesz rajta.	•	☐	☐	☐	☐	☐
11. ... időben hosszabban kiterjedő (pl. több héten át vagy még hosszabban tartó).	•	☐	☐	☐	☐	☐

28. A koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben milyen gyakran végezte az alábbi tevékenységeket? Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az alábbiakat, ahol az 1-es jelenti, hogy egyáltalán soha végzett ilyen tevékenységet, az 5-ös pedig, hogy nagyon gyakran!

	1	2	3	4	5
1. Képesítést adó formális felsőoktatási képzés óráit látogattam.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Az iskolán kívül szervezett szakmai képzéseken vettem részt (pl. tanfolyamok, tréningek).	☐	☐	☐	☐	☐
3. Az iskolánkban szervezett képzéseken vettem részt.	☐	☐	☐	☐	☐
4. A tanulásról és más pedagógiai, pszichológiai témákról szóló tanulmányokat, szakirodalmat olvastam.	☐	☐	☐	☐	☐

5. A szaktárgyamról szóló tanulmányokat, szakirodalmat olvastam.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Oktatásról szóló híreket (pl. reformok, jó gyakorlatok) olvastam újságban, tv-ben, interneten stb..	☐	☐	☐	☐	☐
7. Az óráim után átgondoltam azokat, reflektáltam rájuk.	☐	☐	☐	☐	☐
8. A tanítás során tapasztalt problémákat alaposan elemeztem, mielőtt megoldást választottam.	☐	☐	☐	☐	☐
9. A tanulóimra vonatkozó hazai vagy nemzetközi mérések adatait elemeztem és értelmeztem (pl. tanulói teljesítménymérés eredményei standardizált tesztek alapján).	☐	☐	☐	☐	☐
10. Tanulóimtól visszajelzést kértem az óráimra vonatkozóan, amit felhasználtam a tanórák tervezésekor.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Saját kérésemre kollégáim részt vettek az órán és visszajelzést adtak.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Amikor probléma vagy kérdés merült fel tanítási gyakorlatomban, a lehetséges okokra és megoldásokra vonatkozóan vizsgálatot végeztem.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Tanterv-, tananyag- vagy tankönyvfejlesztési tevékenységet végeztem, amit mások is hasznosíthatnak.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Új tanítási módszerek adaptálásával vagy kialakításával kísérleteztem.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Tantárgyközi vagy évfolyamközi projektmunkát szerveztem.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Szakmai konferenciákon, kiállításokon, találkozókra vettem részt.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Szakmai kérdéseimet megbeszéltem másokkal azért, hogy tanuljak tőlük.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Óralátogatáson vettem részt, hogy kollégáimtól (iskolán belül vagy kívül) tanuljak.	☐	☐	☐	☐	☐
19. A kollégáimmal megosztottam a tanuláshoz szerzett tapasztalatokat, megismert új tanítási ötleteket.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Használtam a kollégák tanítási anyagait a saját óráimon.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Egyes órákat egy kollégával előre megtervezetten közösen tartottam meg (társ-tanítottunk).	☐	☐	☐	☐	☐
22. Pályakezdő pedagógust, új kollégát vagy tanárjelöltet (gyakornokot) mentoráltam, segítettem (mentorálási alkalmak).	☐	☐	☐	☐	☐
23. Személyes mentorálást kaptam a tantermi munkámhoz.	☐	☐	☐	☐	☐

29. A koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben milyen gyakran végezte az alábbi tevékenységeket? Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az alábbiakat, ahol az 1-es jelenti, hogy egyáltalán soha végzett ilyen tevékenységet, az 5-ös pedig, hogy nagyon gyakran!

	1	2	3	4	5	nem rele váns (99)
1. Aktívan kerestem azokat a helyzeteket (pl: szakmai továbbképzések, kollégák órájának megtekintése, stb.), melyek segíthetik szakmai tudásom fejlesztését.	•	☐	☐	☐	☐	
2. Szakmai tanuláshoz elsősorban az általam azonosított fejlesztendő területekre koncentráltam.	•	☐	☐	☐	☐	
3. Szakmai tanuláshoz tervezésekor figyelembe vettem diákjaim tanulási igényeit.	•	☐	☐	☐	☐	

4. A tanulás során végiggondoltam, hogy az újonnan tanultak alapján hogyan módosíthatom gyakorlatomat.	•	☐	☐	☐	☐	
5. A tanulás során kerestem annak lehetőségét, hogy az új tudásom hogyan hasznosítható intézményi szinten saját iskolámban.	•	☐	☐	☐	☐	
6. A tanulási folyamat során végig gondoltam, hogy az újonnan tanultak hogyan hatnak majd diákjaim tanulására.	•	☐	☐	☐	☐	
7. Szakmai tudásom fejlesztéséhez aktívan kerestem mások támogatását.	•	☐	☐	☐	☐	
8. A tanulás során kerestem azokat a kollégákat és más szakembereket, akikkel megvitathattam az újonnan tanultakat.	•	☐	☐	☐	☐	
9. A tanulási folyamat végeztével tudatosan kerestem azokat a lehetőségeket, melyekben ki tudtam próbálni új tudásomat.	•	☐	☐	☐	☐	
10. Az újonnan elsajátított tudás birtokában átgondoltam korábbi tudásom érvényességét.	•	☐	☐	☐	☐	
11. Az új tudás gyakorlatban való kipróbálását követően elemeztem annak hatását a tanulókra.	•	☐	☐	☐	☐	
12. A tanulási folyamatot azzal zártam, hogy végig gondoltam, hogy a tanulási tevékenységeim miként járultak hozzá tudásom fejlesztéséhez.	•	☐	☐	☐	☐	
13. A tanulási folyamatot elsősorban az alapján értékeltem, hogy megváltoztatta-e a gyakorlatomat.	•	☐	☐	☐	☐	

30. Szakmai céllal volt-e külföldön mobilitási programban pedagógus pályafutása alatt? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- Igen (1)
- Nem (2)

31. Általában véve, kik és milyen mértékben támogatták az Ön szakmai fejlődését, tanulását a koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	egyáltalán nem támogatta (1)	inkább nem támogatta (2)	inkább támogatta (3)	teljes mértékben támogatta (4)	nincs ilyen szereplő/személy (99)
1. intézményvezető	•	☐	☐	☐	☐
2. kolléga (intézményen belül)	•	☐	☐	☐	☐
3. kolléga (intézményen kívül)	•	☐	☐	☐	☐
4. mentor	•	☐	☐	☐	☐
5. szaktanácsadó	•	☐	☐	☐	☐
6. felsőoktatási szereplő	•	☐	☐	☐	☐
7. tanfelügyelet	•	☐	☐	☐	☐
8. tanuló	•	☐	☐	☐	☐
9. szülő	•	☐	☐	☐	☐
10. nem szakmabeli családtag, barát	•	☐	☐	☐	☐
11. egyéb, éspedig:	•	☐	☐	☐	☐

32. Akadályozták-e az Ön szakmai fejlődését, tanulását az alábbi események/jellemzők, és ha igen, milyen mértékben a koronavírus okozta járványhelyzetet, 2020. márciusát megelőző három évben? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	nem akadályozta (1)	kis mértékben	jelentősebb mértékben	teljes mértékben	nem tapasztalt

		akadályozta (2)	akadályozta (3)	akadályozta (4)	ilyen problémát
1. az országos szintű szabályozók rugalmatlansága	•	☐	☐	☐	
2. a munkatársaim támogatásának a hiánya	•	☐	☐	☐	
3. kedvezőtlen szervezeti/munkahelyi légkör	•	☐	☐	☐	
4. a megfelelő (munka)eszközök hiánya	•	☐	☐	☐	
5. a közös gondolkodásra vagy új megoldások kipróbálására rendelkezésre álló idő rövideisége	•	☐	☐	☐	
6. nincs elég idő, nagy a leterheltség	•	☐	☐	☐	
7. a vezetői támogatás hiánya	•	☐	☐	☐	
8. gyakorlatom megújítását támogató továbbképzés hiánya	•	☐	☐	☐	
9. a visszajelzés hiánya	•	☐	☐	☐	
10. a hozzáértő szakember hiánya	•	☐	☐	☐	
11. megfelelő továbbképzés hiánya					

12. egyéb, éspedig:	•	☐	☐	☐	
---------------------	---	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--

33. Mekkora változás volt az Ön tevékenységében az alábbi területeken az elmúlt három évben?*Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

** A 3 évnél rövidebb tanítási gyakorlattal rendelkezők esetében: Mekkora változás volt az Ön tevékenységében a pedagógus pályára lépése óta?*

	Egyáltalán nem volt változás (1)	Kismérték ben volt változás (2)	Nagymérték ben volt változás (3)	Alapvetően változott (4)
1. Jobban fókuszálok arra, hogy javuljon tanulóim motivációja.	•	☐	☐	☐
2. Sokoldalúbbá vált együttműködésem a tanulókkal.	•	☐	☐	☐
3. Változtatok a haladás sebességét, hogy az jobban megfeleljen a különböző csoportok és tanulók igényeinek.	•	☐	☐	☐
4. Többféle tanítási módszert alkalmazok.	•	☐	☐	☐
5. Több figyelmet fordítok a tanulók érzelmi állapotára.	•	☐	☐	☐
6. Gyakrabban hagyom együtt dolgozni a tanulókat.	•	☐	☐	☐
7. Több figyelmet fordítok a tanulók eltérő kulturális hátterére.	•	☐	☐	☐

III. Nézetek, attitűdök a tanulásról, tanításról

34. Mennyire jellemzők Önre az alábbi állítások? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

A tanítási gyakorlatomban fontosnak tartom, hogy

	egyáltalán nem jellemző (1)	kevésbé jellemző (2)	eléggyé jellemző (3)	teljes mértékben jellemző (4)
1. ... a tanulók tudást szerezzenek	☐	☐	☐	☐
2. ... figyelembe vegyem a tanulók eltérő képességeit és érdeklődését.	☐	☐	☐	☐
3. ... fegyelem legyen az óra alatt.	☐	☐	☐	☐
4. ... a tanulók megtanulják, hogyan tudnak autonóm módon megoldani problémákat, amik a tantárgyi tartalomhoz kapcsolódnak.	☐	☐	☐	☐
5. ... amikor ez a tanulási célokhoz illeszkedik, a tanulók csoportban, együttműködve tanuljanak.	☐	☐	☐	☐
6. ... kapcsolódjak a tanulók előzetes tudásához és tapasztalataihoz.	☐	☐	☐	☐
7. ... a tanulók készségei és kompetenciái fejlődjenek.	☐	☐	☐	☐
8. ... az óráim tartalma jó legyen.	☐	☐	☐	☐
9. ... a tanulók megtanulják a tantárgyam tartalmát.	☐	☐	☐	☐
10. ... tanulók aktívan dolgozzanak tanulás közben.	☐	☐	☐	☐
11. ... a szakterület legújabb eredményeit integráljam az óráimba.	☐	☐	☐	☐
12. ... átadjam a tantárgyi tartalmat a tanulóknak.	☐	☐	☐	☐
13. ... a tanulók figyeljenek arra, amit elmondok nekik.	☐	☐	☐	☐

14. ... a tanulók megtanulják, hogyan tudják legjobban megtanulni a tantárgy tartalmát	☐	☐	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

35. Kérjük, hogy olvassa el az alábbi két helyzet leírását és válaszoljon a kérdésekre. Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

Kovács tanárnő lendületesen vezette az órát, kérdéseket tett fel, az előző napon olvasottak alapján a tanulók gyorsan válaszoltak. Az ismételés után Kovács tanárnő új anyagot vett, a tananyaghoz szorosan kapcsolódó kérdéseket tett fel, hogy a tanulók figyelmét fenntartsa és figyeljenek rá.		↔	Kiss tanárnő osztályával szintén beszélgetett, de sok kérdést a tanulók maguk tettek fel. Kiss tanárnő tisztázta a tanulók kérdéseit és tanácsot is adott arra vonatkozóan, hogy a tanulók hol találhatják meg a releváns információkat, de a kérdések zömére nem ő válaszolt.		
	Egyértelműen Kovács tanárnőé. (1)	Inkább Kovács tanárnőé. (2)	Nem tudok választani (3)	Inkább Kiss tanárnőé. (4)	Egyértelműen Kiss tanárnőé. (5)
1. Melyik típus jellemző leginkább az Ön tanítási gyakorlatára?	•	☐	☐	☐	☐
2. Ön szerint a tanulók melyik típust preferálják inkább?	•	☐	☐	☐	☐

3. Ön szerint melyik típusból szereznek több tudást a tanulók?	•	☐	☐	☐	☐
4. Ön szerint melyik típusból szereznek a tanulók hasznosabb készségeket?	•	☐	☐	☐	☐

36. Mennyire ért egyet a következő állításokkal? Kérjük, válaszait soronként, 10 fokozatú skálán adja meg, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem értek egyet, a 10-es pedig azt, hogy teljes mértékben egyetértek!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. A digitális eszközök és alkalmazások segítségével hatékonyabban tanulok.	•	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. A digitális eszközök és alkalmazások inkább akadályozzák a tanulók tanulását.	•	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. A digitális eszközök és alkalmazások segítségével hatékonyabban tanítok.	•	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

37. A következőkben néhány állítást fog olvasni a szaktanácsadói rendszerrel kapcsolatban. Kérjük, mondja meg, hogy mennyire ért egyet ezekkel az állításokkal. Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az alábbiakat mindkét oszlopban, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem értek egyet, az 5-ös pedig azt, hogy teljes mértékben egyetértek!

Az iskolájában a pedagógus szaktanácsadói rendszer ...

	1	2	3	4	5	Nem tudja megítélni (99)
1. ... hatására javul a tanulók teljesítménye.	•	☐	☐	☐	☐	
2. ... hatására növekszik a pedagógusok innováció iránti nyitottsága.	•	☐	☐	☐	☐	
3. ... hatására javul a pedagógusok tudása.	•	☐	☐	☐	☐	
4. ... hatására eredményesebb lesz a pedagógusok gyakorlati tevékenysége.	•	☐	☐	☐	☐	
5. ... eredményeként a pedagógusok objektív képet kaphatnak saját munkájukról, a fejlesztendő területekről.	•	☐	☐	☐	☐	
6. ... által a pedagógusok megfelelő támogatást kapnak szakmai fejlődésükhöz.	•	☐	☐	☐	☐	

38. A következőkben az Ön iskolájának a pedagógus értékelési rendszerével kapcsolatos állításokat fog olvasni. Kérjük, mondja meg, hogy mennyire ért egyet ezekkel az állításokkal. Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az alábbiakat mindkét oszlopban, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem értek egyet, az 5-ös pedig azt, hogy teljes mértékben egyetérték!

Az iskolám pedagógus értékelési rendszere ...

	1	2	3	4	5	Nem tudja megítélni (99)
1. ... hatására javul a tanulók teljesítménye.	•	☐	☐	☐	☐	

2. ... hatására növekszik a pedagógusok innováció iránti nyitottsága.	•	☐	☐	☐	☐	
3. ... hatására javul a pedagógusok tudása.	•	☐	☐	☐	☐	
4. ... hatására eredményesebb lesz a pedagógusok gyakorlati tevékenysége.	•	☐	☐	☐	☐	
5. ... eredményeként a pedagógusok objektív képet kaphatnak saját munkájukról, a fejlesztendő területekről.	•	☐	☐	☐	☐	
6. ... által a pedagógusok megfelelő támogatást kapnak szakmai fejlődésükhöz.	•	☐	☐	☐	☐	

IV. Szerepértelmezések, alidentitások

39. Az alábbiak mennyire fontosak az Ön számára pedagógiai munkája során, és milyen mértékben jellemzőek az iskolájára? Kérjük, az iskolai osztályozás szerint, soronként osztályozza az alábbiakat mindkét oszlopban, ahol az 1-es jelenti, hogy egyáltalán nem fontos/egyáltalán nem jellemző, az 5-ös pedig, hogy nagyon fontos/teljes mértékben jellemző!

	Mennyire fontos az Ön számára...					Mennyire jellemző az Önök iskolájára...				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. ... minden tanuló minél jobb tanulmányi eredményt érjen el?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. ... a tanulókra fordított személyes figyelem?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. ... a tanulás megtanítása?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. ... a továbbtanulásra/felsőbb tagozatra való felkészítés?		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

V. Pályamotiváció, lelki egészség, énhatékonyság

40. Mennyire játszottak fontos szerepet az alábbi szempontok abban, hogy Ön a pedagógus pályára lépett? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

Azért választottam a pedagógus pályát, mert...

	egyáltalán nem fontos (1)	kevésbé fontos (2)	fontos (3)	nagyon fontos (4)
1. ... úgy véltem, hogy megvannak bennem egy jó pedagógus tulajdonságai.	•	☐	☐	☐
2. ... mindig is pedagógus akartam lenni.	•	☐	☐	☐
3. ... az általam preferált szakmát nem sikerült elérnem.	•	☐	☐	☐
4. ... a tanítás kiszámítható életpályát kínált.	•	☐	☐	☐
5. ... a tanítás időbeosztása (pl. munkaórák, szünetek, részmunkaidős állások) jól illeszkedtek a magánéletem feladataihoz.	•	☐	☐	☐
6. ... a tanítás kiszámítható jövedelmet biztosított.	•	☐	☐	☐
7. ... a tanítás lehetőséget biztosított, hogy hatással legyek a gyermekek és a fiatalok fejlődésére.	•	☐	☐	☐
8. ... a tanítás lehetőséget biztosított, hogy a társadalmilag hátrányos helyzetűeknek segítsék.	•	☐	☐	☐
9. ... a tanítás révén a társadalom javát szolgálhatom.	•	☐	☐	☐
10. ... szeretek gyerekekkel/fiatalokkal dolgozni.	•	☐	☐	☐
11. ... inspiráló tanárain voltak.	•	☐	☐	☐

41. A szülei/nagyszülei között van-e (volt-e) pedagógus? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- igen, egyikük (1)
- igen, többen is (2)
- nincs (3)

42. Mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	egyáltalán nem értek egyet (1)	inkább nem értek egyet (2)	inkább egyetértek (3)	teljes mértékben egyetértek (4)
1. A pedagógus pályának egyértelműen több előnye van, mint hátránya.	•	☐	☐	☐
2. Ha újra dönthetnék, akkor is pedagógusként szeretnék dolgozni.	•	☐	☐	☐
3. Szeretek ebben az iskolában dolgozni.	•	☐	☐	☐
4. Komolyan fontolgatom, hogy elhagyom a pedagógus pályát.	•	☐	☐	☐
5. Amikor elkezdtem a pályámat, lelkesebb voltam, mint amilyen most vagyok.	•	☐	☐	☐
6. Úgy gondolom, hogy a pedagógus hivatás társadalmi megbecsültségnek örvend.	•	☐	☐	☐
7. Elégedett vagyok a teljesítményemmel ebben az intézményben.	•	☐	☐	☐
8. Mindent egybevetve, elégedett vagyok a saját munkámmal.	•	☐	☐	☐

43. Saját iskolájában milyen mértékben tapasztalja az alábbiakat? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	egyáltalán nem (1)	inkább nem (2)	inkább igen (3)	teljes mértékben (4)
1. Stresszt tapasztalok a munkámban.	•	☐	☐	☐
2. A munkám nem hagy időt a magánéletem számára.	•	☐	☐	☐
3. A munkám negatívan hat a mentális, lelki egészségemre.	•	☐	☐	☐
4. A munkám negatívan hat a testi egészségemre.	•	☐	☐	☐

44. Mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	egyáltalán nem ért egyet (1)	inkább nem ért egyed (2)	inkább egyedért (3)	teljes mértékben egyedért (4)
1. Hatékonyan tudok dolgozni.	•	☐	☐	☐
2. Elégedett vagyok saját munkám minőségével.	•	☐	☐	☐
3. Sikeresnek érzem magam a munkámban.	•	☐	☐	☐
4. Magabiztosnak érzem magam, hogy megvédjem saját álláspontom másokkal szemben.	•	☐	☐	☐

45. Tanítása során általában véve milyen mértékben képes Ön az alábbiakra? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	egyáltalán nem (1)	inkább nem (2)	inkább igen (3)	teljes mértékben (4)
1. Elhíttetni a tanulóimmal, hogy képesek jól teljesíteni az iskolában.	•	☐	☐	☐
2. Segíteni a tanulókat, hogy értékeljék a tanulást.	•	☐	☐	☐
3. Jó kérdéseket feltenni a tanulóknak.	•	☐	☐	☐
4. Kontrollálni a zavaró viselkedést az osztályban.	•	☐	☐	☐
5. Motiválni azokat a tanulókat, akik kevés érdeklődést mutatnak az iskolai munkával kapcsolatban.	•	☐	☐	☐
6. Világossá tenni a tanulók viselkedésével kapcsolatos elvárásokat.	•	☐	☐	☐
7. Segíteni a tanulókat, hogy kritikusan gondolkodjanak.	•	☐	☐	☐
8. Az osztálytermi szabályok betartására sarkallni a tanulókat.	•	☐	☐	☐
9. Lecsillapítani a rendbontó vagy hangoskodó tanulókat.	•	☐	☐	☐
10. Többféle mérési-értékelési stratégiát alkalmazni.	•	☐	☐	☐
11. Alternatív magyarázatokat nyújtani, például akkor, amikor a tanulók nem értik a tananyagot.	•	☐	☐	☐
12. Többféle tanítási módszert alkalmazni az órán.	•	☐	☐	☐
13. Támogatni a tanulók tanulását digitális eszközök segítségével.	•	☐	☐	☐

VI. Szervezet

Feladatellátási hely vezetőjéhez/helyetteséhez szóló kérdések: 46-50.

46. Iskolájuk részt vesz-e jelenleg az alábbi szakmai hálózatokban vagy programokban? Több választ is jelölhet!

- Komplex Instrukciós Program (KIP) (1)
- Lépésről Lépésre Gyermekközpontú Pedagógia program (2)
- Éltrevaló program (7 szokás) (3)
- Digitális mintaiskola projekt (4)
- Vodafone digitális iskola (5)
- Sakksalota program (6)
- Minősített referenciaiskola (pl. ökoiskola, tehetségpont stb.) (7)
- Gyakorlóiskolák Szövetsége (21)
- partneriskola (pedagógusképzésben résztvevő hallgatókat fogad) (22)
- Boldog iskola (25)
- EU-s társfinanszírozású programban (pl. TÁMOP, EFOP, VEKOP) (26)
- európai oktatási programokban (pl. Erasmus, Leonardo) (27)
- Egyéb, éspedig: (28)
- Nem vesz részt semmilyen szakmai hálózatban/programban. (29)

47. Az elmúlt 5 évben részt vett-e iskolájuk bármelyik fent felsorolt vagy azokhoz hasonló programban? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nem (1)
- igen (2)

48. Van-e külföldi testvérintézménye iskolájuknak? Kérjük, csak egy választ jelöljön!

- nincs(1)
- van (2)

49. Az elmúlt tanévben az Ön intézményében dolgozó pedagógusok számára mely támogatási lehetőségeket alkalmazták az alábbiak közül? Több választ is jelölhet!

- intézményvezető szakmai segítsége (1)
- intézményen belül dolgozó speciális szakember (pl. iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus) (2)
- szaktanácsadó (3)
- külső speciális szakember (4)

- továbbképzés támogatása (5)
- más iskolák, gyakorlatok megismerése (hospitálás, konferencia) (6)
- intézményen belüli hospitálás (a pedagógus néz meg másik kollégát) (7)
- a pedagógus ötleteinek, újításainak támogatása (8)
- tanulás-tanításhoz szükséges eszközök biztosítása (9)
- órakedvezmény (10)
- rendszeres, formálisan biztosított idő a pedagógus együttműködésre (11)
- anyagi elismerés (12)
- erkölcsi elismerés, kitüntetés (13)
- egyéb, éspedig: (14)
- egyiket sem (15)

50. Előfordultak-e az alábbiak az Ön által vezetett intézmény életében az elmúlt három évben? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	Nem történt ilyen (1)	Néha történt ilyen (2)	Gyakran történt ilyen (3)	Nagyon gyakran történt ilyen (4)
1. Saját munkatársaink találtak ki a szervezet eredményességét szolgáló új megoldásokat.				
2. Ezen újítások, fejlesztések nyomán a szervezet eredményessége érzékelhetően javult.				
3. Ezek az újítások, fejlesztések tartósan beépültek a szervezetünk mindennapi működésébe.				
4. Leírást készítettünk a szervezetünkön belül kialakult jó gyakorlatokról, újításokról.				
5. Adatokat gyűjtöttünk és elemeztünk egy újításunk hatásáról, azért, hogy azt tökéletesítsük.				
6. Valaki más átvette a mi újításunkat.				

51. Kérjük, hogy értékelje, az alábbi állítások mennyire jellemzők az Ön iskolájára.
Kérjük, válaszait soronként, 6 fokozatú skálán adja meg, ahol az 1-es azt
jelenti, hogy egyáltalán nem jellemző, a 6-os pedig azt, hogy teljes mértékben
jellemző!

	1	2	3	4	5	6	Nem tudja megítélni (99)
1. A kollégák segítik egymást a tanulásban.							
2. A kollégák elegendő időt kapnak a saját tanulásukra.							
3. A kollégák tanulási tevékenységét az intézményben elismerik.							
4. A kollégák nyílt és őszinte visszajelzést adnak egymásnak.							
5. Amikor a kollégák elmondják a véleményüket, megkérdezik azt is, hogy arról mit gondolnak mások.							
6. A kollégák időt szánnak az egymás közötti bizalom építésére.							
7. Az intézmény szabadon alakíthatja céljait, ha szükséges.							
8. Az intézmény a közös megbeszélések és információgyűjtés eredményeként felülvizsgálja a működését.							
9. Az intézmény tagjai biztosak abban, hogy az intézményük a javaslataik szerint jár el.							

10. Az intézmény olyan (értékelési, mérési) rendszereket működtet, amelyek a jelenlegi és az elvárt teljesítmény közötti eltérés mérésére szolgálnak.							
11. Az intézmény minden munkavállaló számára elérhetővé teszi a már korábban elsajátított tudást, tapasztalatokat.							
12. Az intézmény méri a munkatársak tanulására fordított idő és erőforrás megtérülését.							
13. Az intézmény elismeri a munkatársak kezdeményezőképességét.							
14. Az intézmény engedi, hogy a munkatársak szabályozzák a munkájuk elvégzéséhez szükséges erőforrásokat.							
15. Az intézmény támogatja azokat a munkatársakat, akik racionális kockázatot vállalnak.							
16. Az intézmény támogatja a munkatársakat, hogy globális perspektívában gondolkodjanak.							
17. Az intézmény együttműködik a külső partnerekkel, hogy megvalósítsák a közös célokat.							
18. Az intézmény támogatja a munkatársakat abban, hogy a problémák megoldása során a szervezeten túl is keressenek megoldásokat.							
19. Az intézmény vezetése mentorálja és fejleszti a munkatársakat.							

20. Az intézmény vezetése folyamatosan keresi a lehetőségeket arra, hogy a munkatársak tanuljanak.							
21. Az intézmény vezetése biztosítja, hogy az intézmény a saját értékrendjével összhangban működjön.							

52. Mennyire ért Ön egyet az alábbi állításokkal? *Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!*

	egyáltalán nem (1)	inkább nem 2)	inkább igen (3)	teljes mértékben (4)	Nem tudja megítélni (99)
1. Iskolánkban közösen döntünk a különböző évfolyamok tanterveinek, tantárgyi tartalmainak koordinációjáról.					
2. Iskolánkban közösen döntünk az iskola oktatási céljairól.					
3. Iskolánkban a pedagógusok beleszólhatnak az új tanítási anyagok és eszközök vásárlásába.					
4. Iskolánkban a tantermi tanítást érintő változásokról, új tanítási módszerek alkalmazásáról közösen hozunk döntést.					

VII. Tanulási helyzet leírása

A kérdőív utolsó témaköréhez értünk, még néhány kérdés megválaszolásában szeretnénk a segítségét kérni.

53. Az alábbiakban felsorolunk néhány olyan helyzetet, melyeket tanulásként értelmezhetünk. Ezek gyakran spontán események, tapasztalatok, vagy épp iskolán kívüli helyzetek, élmények.

Kérjük, mindegyik esetében jelölje meg, a 2020. márciusát megelőző 3 évben előfordultak-e Önnel és ha igen, milyen gyakran az alábbiak!

ha 48/1.-8. = (1), akkor ugrás Kérdőív elküld-re

	Nem történt velem ilyen (1)	Egyszer vagy kétszer történt velem ilyen (2)	Többször is történt velem ilyen (3)	Nagyon gyakran történt velem ilyen (4)
1. Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, mellyel a munkámat eredményesebben végezhetem.				
2. Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, aminek köszönhetően új erőt és lendületet nyertem a pedagógus munka végzésében.				
3. Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, aminek köszönhetően nyitottabbá váltam a további új dolgok megismerésére.				
4. Megértettem a munkámmal kapcsolatban valamit, amit korábban nem vagy kevésbé értettem.				
5. A véleményem a munkámmal kapcsolatban valamiről megváltozott.				

6. Pedagógusként, oktatóként úgy éreztem, a személyiségem gazdagodott.				
7. Képesse váltam egy olyan szakmai probléma megoldására, melyet korábban nem tudtam megoldani.				
8. Olyan új tudás vagy képesség birtokába jutottam, aminek köszönhetően képessé váltam egy új munkakör betöltésére vagy új feladatkör végzésére.				

Kérjük, most próbáljon visszaemlékezni egy olyan konkrét esetre, ahol a fentiek valamelyikét megtapasztalta! A következőkben erről a konkrét esetről fogunk néhány kérdést feltenni.

54. Először arra kérjük, próbálja röviden, egy vagy két mondatban leírni ezt a konkrét esetet!

Most az imént felidézett konkrét esetre vonatkozóan teszünk fel néhány további kérdést.

55. Az alábbiakban felsorolunk néhány lehetséges okot, kiindulópontot, ami elindíthat egy tanulási folyamatot. Kérjük, mindegyik esetében jelezze, hogy az Ön által felidézett helyzetben milyen mértékben játszottak szerepet az alábbiak!

	Nem volt ilyen (99)	Egyáltalá n nem (1)	Inkább nem (2)	Inkább igen (3)	Teljes mértékbe n (4)
1. a megújulás iránti igény					
2. elégedetlenség a munkámmal, vagy annak eredményével					
3. kísérletezés közben jött ötlet					
4. a személyes felelősségvállalás érzése					
5. problémával történő szembesülés a munkám során					
6. másoknál látott, hallott ötletet					
7. egy formális képzésen hallottak					
8. a munkámhoz szorosan nem kapcsolódó helyzetben tapasztalt élmény					
9. szakmai közösségben, társaságban felmerült kérdés					
10. új, kihívást jelentő munkakört/feladatot kaptam					
11. szülőktől kapott visszajelzést					
12. tanulótlól kapott visszajelzés					
13. a portfólióm elkészítése					
14. a szaktanácsadó javaslata					
15. tanítás során eszembe jutó ötlet					
16. mentorálást kaptam					
17. egyéb, éspedig:					

**56. Ha utólag visszatekint, hogyan értékeli, volt-e bármi, amit Ön előre átgondolt
ebben a folyamatban? Kérjük, csak egy választ jelöljön!**

- semmit nem gondoltam végig (1) - ugrás: 57. kérdés
- igen, volt, amit előre átgondoltam (2)

57. Most néhány olyan dolgot fogunk felsorolni, melyeket különböző tanulási helyzetben lévők gyakran előre gondolnak. Ha utólag visszatekint, hogyan értékeli, átgondolta-e Ön előre az alábbiakat a felidézett esetben? Kérjük, minden sorban jelöljön meg egy válaszlehetőséget!

	nem (1)	igen (2)
1. a célokat/céljaimat		
2. a pontos tevékenységet/-eket, amit/amiket el kell végezni a céljaim eléréséhez		
3. azt, hogy kikkel fogok együtt tevékenykedni		
4. mennyi időt jelent majd a céljaim elérése/a tevékenység(ek) elvégzése		
5. mi/ki nyújthat támogatást számomra		
6. mi/ki lehet gátló tényező számomra		
7. milyen hatással lesz e tevékenység(ek) végzése a gyakorlatomra		
8. hogyan tudom e tevékenységek végzését az előmenetelben felhasználni (szaktanácsadás, portfólió, tanfelügyelet, életpálya)		
9. milyen hatása lesz e tevékenységek végzése az iskolámra		
10. milyen hatással lesz tanulásom eredménye a diákjaim tanulására		
11. egyéb, éspedig:		

12. egyik sem volt jellemző		
-----------------------------	--	--

58. Most felsorolunk néhány olyan dolgot, melyek jellemezhetnek különböző tanulási helyzeteket. Kérjük, mindegyik sorban jelezze, hogy az Ön által felidézett esetben előfordultak-e az alábbi tevékenységek! Több választ is jelölhet!

	nem (1)	igen (2)
1. együttműködés, beszélgetés, megbeszélés másokkal (felnőttekkel, gyerekekkel)		
2. mások (felnőttek, gyerekek) visszajelzéseinek, ötleteinek, anyagainak felhasználása velük való együttműködés, megbeszélés nélkül		
3. információ-, szakanyag olvasása, tanulmányozása		
4. kísérletezés, új dolgok, szerepek, kipróbálása a pedagógiai munkában		
5. új dolgok, szerepek, tevékenységek kipróbálása az iskolai munkán túl		
6. vizsgálódás, kutatás		
7. saját tevékenység átgondolása, elemzése, reflektálása		
8. szervezett képzésben való részvétel		
9. egyéb, éspedig.....		
10. egyik sem volt jellemző		

59. Az alábbiakban érzelmeket sorolunk fel, kérjük, minden sorban jelezze, az adott érzelem kapcsolódott-e ehhez a konkrét esethez a folyamat során!

	nem (1)	igen (2)
1. meglepődés		
2. vágyakozás		
3. öröm		
4. bosszúság, harag		
5. csalódottság		
6. irigység, féltékenység		
7. büszkeség		
8. kíváncsiság		
9. egyéb, éspedig:		
10. egyik sem volt jellemző		

60. Az alábbiakban olyan támogatási formákat sorolunk fel, melyek hasonló tanulási helyzetekben elő szoktak fordulni. A felidézett eset során mennyiben segítették az Ön tanulását az alábbi támogatási formák? Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	nem fordult elő	nem segítette (1)	kis mértékben segítette (2)	jelentősebb mértékben segítette (3)	nagyon jelentős mértékben segítette (4)

1. gyakorlati ötleteket, módszer javaslatokat kaptam					
2. anyagi erőforrást, vagy elismerést kaptam					
3. erkölcsi elismerés, kitüntetést kaptam					
4. emberi támogatást, megértést kaptam					
5. egy új forrást, olvasmányt ajánlottak					
6. szabad kezet kaptam terveim megvalósításához					
7. rendszeres, formálisan biztosított állt rendelkezésemre más pedagógusokkal való együttműködésre					
8. mentorálást, coachingot kaptam					
9. egyéb, éspedig:					

61. Felsorolunk néhány olyan területet, melyeken egy olyan tanulási helyzet nyomán, melyet Ön felidézett, változás történhet. Kérjük, jelezze, tapasztalt-e változást e területeken a felidézett tanulási helyzet nyomán! Kérjük, minden sorban válasszon egyet a megadott válaszlehetőségek közül!

	nem tapasztalt am változást (1)	kismértékű változást tapasztalt am (2)	érdemleg es változást tapasztalt am (3)	nem volt releváns/t apasztalt ató (99)
1. Eredményesebbé vált a tanítási gyakorlatom.				

2. Javult a digitális technológia alkalmazására való képességem.				
3. Javult a kollégáimmal való kommunikációm, együttműködésem.				
4. Szorosabbá váltak a személyes kapcsolataim a tanulókkal.				
5. Nőtt a szakmai megbecsültségem.				
6. Megváltozott az a mód, ahogy a tanulásról gondolkodom.				
7. Lendületet kaptam a munkámhoz.				

62. Köszönjük válaszait, a kérdőív végére értünk. Amennyiben megfogalmazódott Önben bármi, amit a pedagógusok szakmai fejlődésével, szakmai tanulásával kapcsolatosan fontosnak tart, és a kérdőív nem tért ki rá, kérjük ossza meg velünk gondolatait!